

UJ KELEET

ESIDO • POLITIKAI • NAPILAP

Erdély az erdélyieké

A román politika tespedt vizébe beledobtak egy szölamot s a viz kezd kavarni. Felébred az almos politika, a tunya semmittevés és felmorog: hogyan történhetett? Vajda Sándor, volt minisztereink, az erdélyi nemzeti párt vezető embere, találta ki és kiáltotta el: Erdély az erdélyieké! Azahogy nem is ő találta ki, csak átvette a Monroe-elmélet jellegét: Amerika az amerikaiaké. A mottó még így is hosszú vándorutat volt kénytelen megtenni, amíg Washington és Franklia Benjamin hazájából ide érkezett. Átment Ázsián, ott ugy hangzott: Ázsia az ázsiaiaké, keresztüllépett a Balkánon, itt ugy ejtették: Balkán a balkániaké. Erre még nagyon jól emlékszünk, ez a véresen őszinte ige indította meg az európai háboruk halálos görgetegét: az első, a második és a harmadik Balkánháborut és később Szerbia háboruját a monarchiával.

Most tehát itt van, Vajda Sándor szájából érkezik, új színnel, új tartalommal és új értelemmel. Olyan igazság, hogy szinte a közelében volt mindenkinek, de nem vették észre s nem tudták megszólaltatni. Hogy Vajda Sándor megszólaltatta, megbocsátható neki, hogy az igazságot az ismert doktrina pergamenjébe csomagolta, a fő, hogy kimondta. Hogy valóban igazság, ugyszólván forradalmi erejű igazság, kiderül abból, mekkora megrökönyödést keltett a román politikában. Ez a politika egyszerűen megzavarodott s a felháborodásra nem talál szavakat. Hogy lehet ilyet mondani! Ha nem Vajda mondaná, lázadásnak, sőt urambocsá' hazaárulásnak minősítenék, de miért ő mondta, csak hebegnek, dadognak, nem tudnak minősíteni. Vajda Sándor, aki mögött minden románok egyesítésének harcokban gazdag multja van, talán van olyan jó román, mint bárki más ujonan fémljelt politikus, ha ő mondja, hogy Erdély az erdélyieké, nem gondol szakadásra, inkább olyan módra, amely szerinte még inkább hozzákóvácsolja Erdélyt Romániához, mint a mindenáron való beolvasztás tüzzel-vassal.

Az új forma valóban nem jelenti a brutális ágytól és asztaltól való elválást, de jelenti a megszerzett szabadságok megtartását és kibővítését mindkét részről, a kötelekek itt-ott való meglazítását, amely azonban nem jelent lazulást, ellenkezőleg, a viszonyt bensőbbé és meghittebbé teheti. Rég meg szünt az az idő, amikor nyelvben, szokásban, éghajlatban, vérmérsékletben különböző területeket öklös akarattal együvé lehetett terelni. A modern államalkotó gondolat még az olyan különbségekre is, mint aminő a nyelvjárás, gondosan ügyél, látjuk ezt a német birodalmi szövetség szerkezetében is: ott az egyes nemzeti államoknak, noha valamennyien németek, a legszélsőbb önkormányzatot biztosítottak.

Ha valaki ezekhez az önkormányzatokhoz hozzá merne nyulni, talán a német egység gondolatát holgátná meg, jöllehet ez az egység a világon talán a legerősebbnek ismert hazafiságban gyökerezik.

Hogy újabb példát említsünk, mehetünk a közeli szomszédba, az S. H. S. egyesített országába, ott még mindig az a legnagyobb politikai kérdés, vajjon megkapja-e Horvátország és Szlavónia külön autonómiáját, vagy sem. Ha nem kapják meg, baj lesz, mert ezek az országok vágnak reá, törekednek érte s szükség esetén erősebb eszközökkel is igyekeznek megszerezni, mint folytonos kéréssel és követeléssel. Látjuk, hogy erős országok egységének sem árt meg egyes részek széleskörű függetlensége és szabadsága és hogy erre az elkülönített viszonyra az új államokban is erősen vágyakoznak az etnikailag körülhatárolt területek. Ami mindenütt érvényes, érvényes Nagyromániára is. Nagyrománia semmivel sem

lesz kisebb, sem gyengébb, sem többneműbb, ha az autonómia alkalmas területeknek valóban megadja az autonómiát, ellenkezőleg azt hisszük, hogy ez, minthogy a surlódási feltételeket megszünteti, az államot s az állameszmét csak öregítheti.

Erdély az erdélyieké. Itt más fajok, más szokások, más törvények, más képességek és más módok valkodnak, mint régi királyságban. Erdély álltán nem nyer azáltal semmit, ha odaátról plántálják ide a szokások, törvények és erkölcsök vaskényszerét: ha már mindenáron plántálásról volna szó, talán jó lenne, ha azok diktálnák a tempót, akik Gyulafehérvárott egy ünnepléses pillanatban a leg-

nagyobb szabadságjogokat deklarálták. Nekik valamivel több joguk is van a tempóban elsőnek lenni, hiszen ők nyögték az elnyomatást, ők harcoltak ellene s ők senyvedtek börtönökben és ették a száműzetés keserű kenyereét, míg a királyságbeliek már a terített asztalhoz jöttek. Most meg akarják cselekedni, hogy az asztalnál valamennyi főhelyet elfoglalnak, s bár közönsnek mondják ki a lakomát, a tálakat magukhoz kaparintják. De Erdély népének, nemcsak a románoknak, de az ittlő nemzeti kisebbségeknek is, megadatott vagy meg fog adatni a vétőjog, át fogják kiáltani Vajda Sándor igéjét tul a Kárpátokon: Erdély az erdélyieké!

A párisi konferencia a német jóvátételről

Páris, jan. 25. A minisztereink párisi konferenciájának tanácskozásáról érkezett első távirat hírül adja, hogy Lloyd George angol minisztereink olyanirányu javaslatot tett, hogy Németországot a kártérítésnek egyösszegben való megfizetésére kötelezzék. Kijelentette egyben, hogy nézetét nem akarja Franciaországra erőszakolni, miután Briand minisztereink a francia kamarában ez ellen nyilatkozott.

Lloyd Georgenak ez a javaslata ujra bepillantást enged a békeszerződés feltételeinek végrehajtásáról, a francia és az angol álláspont között fennálló ellentétre. Lloyd George javaslatából könnyen az vohető ki, hogy ő tulajdonképen Franciaországnak akar kedvezni azzal, hogy Németországot a kártérítésnek egyösszegben való lefizetésre kívánja kötelezni. A valóságban azonban Lloyd George a német állásponthoz közeledik, amennyiben Németország tudni óhajtja, hogy milyen összegű kártérítésre kötelezi Franciaország és jól tudja, hogy amennyiben most egyösszegben állapítanak meg a jóvátétel összegét, ugy az csakis Németország jelenlegi teherviselő képességével állhatna arányban. Franciaország ellenben számít Németország gazdasági megerősödésére és ezért évenként kívánja a kártérítés összegét megállapítani, amivel kettős célt és érdeket szolgál: egyrészt Németország megerősödésével arányban emelné a fizetendő összeget, másrészt Németország versenyének élet is venné az állandó bizonytalansággal és a súlyos megterhelésekkel.

Lloyd George állásfoglalását azonban önmaga erőtlentli el azzal a kijelentéssel, hogy nézetét nem akarja Franciaországra erőszakolni, szóval a francia válasz bevárása előtt máris deferál annak.

Németország katonai leszerelése tárgyában a minisztereink konferenciája elhatározta, hogy katonai szakértőket foguak nyilatkozattételre felhívni abban a kérdésben, hogy Németország milyen mértékben tudná a versaillesi szerződés katonai rendelkezéseit teljesíteni.

Páris, jan. 24. A Havas-ügynökség jelenti: A francia külügyminiszterium palotájának óratermében január 24-én déli 12 órakor megkezdődött az antant minisztereink párisi konferenciája. A szövetségközi értekezletet megelőzőleg Briand tanácskozott Lloyd Georgeal és Sforza gróf olasz külügyminiszterrel. Az ülést Briand minisztereink nyitotta meg. A tárgysorozat első pontja Németország lefegyverzésének kérdése volt. Foch tábornagy vázolta Németország jelenlegi helyzetét, ismertette a fegyverben álló csapatokat és előterjesztette javaslatait a lefegyverzés módozatai tekintetében.

Páris, jan. 24. A sajtó üdvözli Briand-t, aki hetedszer ül a minisztereink székbe. A Temps azt írta, hogy Franciaországnak a megértést kell keresnie, hogy Németországgal szemben jogos követeléseit azok a pártok is támogassák, amelyek szívesebben látnák Németországban a demokrácia és a béke uralmát, mint a németeknek a népek közösségéből való kitaszítását.

Wilson Oroszország területi integritásáért

Washington, jan 25. (Damian.) Wilson jegyzéket intézett Huysmanshoz, a Népszövetségi Tanács elnökéhez, amelyben felszólítja a nagyhatalmakat, hogy Oroszország területi integritását megsérteni ne engedjék, mert ez engedhetetlen feltétele a hadsereg és az ország pacifikációjának.

Renner a keresztényszociálisokkal való koalíció ellen

Grác, jan. 25. Az osztrák keresztényszociális kormány tudvalevőleg már többször — legutóbb a postásstrájk alkalmával — vissza akart lépni, hogy ismét koalíciós kormány kísérletezzék a nehézségek leküzdésével. E szándékra vonatkozólag dr. Renner, a koalíciós kormányzat volt kancellárja egy népgyűlésen beszédet mondott. Ismertette a köztársaság politikai és gazdasági helyzetét. Kijelentette, hogy a szociáldemokraták és keresztényszociálisok koalíciója, amely tavaly a lehetőségek közé

tartozott, többé nem lehetséges. Ennek ellenére is azouban megvan a szociáldemokráciának átmeneti programja, amellyel az országot és a népet a megváltó tett napjáig erejében fönntarthatná. A szociáldemokrácia megkísérelné az összes gazdasági erők kiaknázását. A szociáldemokrácia, ahelyett, hogy az egyeseket magas adóval terhelné meg, az egész gazdasági rendszert átalakítaná olymódon, hogy az ipari termelésből egy részt a közcélokra levonna, vagyis a legnagyobb üzemek egy részét szociálizálná, más részét tehermentesítené. A párt folytatja a kormányon kívül is a belső konszolidálás munkáját és a cselekvés órája nem fogja készületlenül találni.

Bülow Herceg kancellárjelölt

Horsea, január 26. Megerősítik a francia lapok által terjesztett ama hirt, hogy a német kancellári állásra Bülow herceget fogják jelölni. A közélet legtöbb vezére, köztük számos szocialista vezető is megígérte, hogy jelöltségét teljes erővel támogatni fogják.

IV. évf. 3. sz.
LY
 TELEFON
 000, 11-21
 ENO céghez
 r 17. szám,
 IVAN
 egyen-
 stüket
 cím alatt
 ktiák. 68-1
 KOLOZSVAR
YÁR
 bñani gyártása
 S FOUR-
 SKÉDES 1041
 T ÖTVE-
 TÖ INT.
 rrasztó
 ató. : : :
 REG. FERD. 37.
 Papian
 R. Ferdinand
 vagy
 p-ulca földl.
knak!
 nként Lei 2.50
 " 2.—
 üvegüzlet
 (Főter) No. 13.
 vas-
 üzlet
 échenyi-ter)
 zeti-gyár
 minden meny-
 it — elismert
óport
 i átvéők írja-
 jelgére e lap
 a havi szük-
 sével. 266-1
 zertára
 a Uniri 12.
 b-helyi-ég.)
 ai szorok taktára.
és Csu
 illanyszorelési
 York palota.
 997

Palesztina

Az ország gazdasági állapota — A kulturális élet veszedelmei — Erec-Jisraél zsidóságának áldozatkészége — Az országot villanyos erőre rendezik be — Arab lázítás — A Tel-Aviv-i paradicsom

— Az Uj Kelet palesztinai tudósítójától —

Jeruzsálem, jan. 10. Az elmúlt nyáron súlyos gazdasági krízis kezdődött Palesztinában és jelenleg még mindig ennek a krízisnek jegyében áll az ország közléte. Ez a krízis azonban egészen más természetű, mint az európai országokban tapasztalható válság. Az európai országokat az árubiány és munkanélküliség jellemzi, — nálunk éppen ellenkezőleg, az árukiadalmat messze túlhaladja az áruszükséglet és a vásárlóképesség. Elelmiszer és ipari cikkek, mint például ruhák, szövetek, fehérnemű, bőraru, butoraru, ékszer, szerszámaru, dohány és minden egyéb szükségleti cikk olyan tömegekben van az országban, a kereskedelmi verseny olyan nagy és az árak az itteni viszonyokhoz képest olyan olcsók, hogy szinte azt a látszatot kelti, mintha Palesztinában nem is lett volna háboru. Ezzel szemben a vásárlási kedv igen lanyha, mert készpénzben általában nagy hiány van.

A cionista világszervezet londoni vezetősége vizsgálóbizottságot küldött ki Palesztinába, a helyzet tanulmányozására. A tanulmányozó bizottság (Julius Simon, Robert Sold és Nehe-mia de Liense) nemrégén tért vissza palesztinai utjából Londonba, ahol a vezetőségnek jelentést tesz. Itt úgy hírlik, hogy a vizsgálóbizottság éppen az általános pénzkriszre való tekintettel azzal a javaslattal áll a világszervezet vezetősége elé, hogy

a palesztinai iskolaiügyre és közegészségi intézményekre eddig folyósított szubvenciókat a szervezet szüntesse meg, hogy az így megtakarított pénzt a gyarmatosítás céljára fordítsák.

Tudvalevőleg az amerikai cionista szervezetnek is ez az álláspontja és nagyobb pénzüsszégeikkel csak akkor hajlandó a vezetőséget támogatni, ha ez minden erejét kizárólag az ország kolonizációjára fordítja. De Uzsiskin, a palesztinai „Váad Haacirim” elnöke és az itteni zsidó közélet egyik legjelesebb vezérégyénisége kijelentette, hogy semmi szin alatt sem engedje meg, hogy akár csak egyetlen palesztinai iskolát is kénytelenek legyünk bezúntetni a központi támogatás esetleges kimaradása miatt. Az az évi százezer angol font megtakarítása, mely Palesztina egész iskolahálózatának főtartására támogatásként szükséges, még nem fogja megmenteni a szituációt, annál kevésbbé, mert tudjuk, hogy első berendezkedésünkre sok milliónyi összegek kellenek.

Gerson Simon családja

Írta: Ujvári Péter (2)

Egyszer azt mondta az urának:

— Simon, ez nekem nem utca. A Dob-utca hosszabb.

Simon ellenkezni akart, de hiába. Eszter megmaradt az akaratán mellett és a boltot átköltöztette a Dob utcába, amely hosszabb volt. Uj lakást is drága pénzen, itt vásárolt.

— Simon — jelentette az urának — mártól fogva szalont tartunk.

— Ez nem cikk. Nekem csak kurrens portéka kell. Ennél meg csak vesztetni lehet.

— Borzasztó vagy, Simon, téged nem lehet kimivélni. Simon, azt mondom neked, ne légy ilyen közönséges. Rézikét és Régikét már be kell vezetni a társaságba, de hogyan vezessek őket be a társaságba, ha te ilyen közönséges vagy? Aprepóne, a jövő héten társaságot fogadunk.

— Én nem fogadok. Én minden fogadást elvesztek.

De bizony mégis fogadott. Eszter akarta, hogy fogadjon, hát muszáj volt fogadnia. Még pénzt is muszáj volt kiizzadnia, mert Eszter hallotta, hogy az uri társaságnak millió kell, ragyogó, fényes millió és az sok pénzbe kerül. — Horváth Ákosnál. De azért megvette. Annyi himzés volt rajta, hogy szinte rogyadozott az asztal alatta. De még egyebet is vásárolt:

Visszont az aránylag csekély szubvenció megszüntetése százötven nép- és középiskolának, óvodáknak, gyermekkerteknek és szakiskoláknak fennmaradását veszélyeztetné, hatszázötven héber tanítónak és tanárnak egzisztenciáját tenné tönkre és tízezerrel több iskolában levő gyermeket fosztana meg az iskoláztatás lehetőségétől és végeredményben a miszisionáriusok karjaiba kergetné őket. De bármi történjék is, bizonyos az, hogy a vizsgálóbizottság látogatásának eredményeképpen, az ország-alapító munkának alapvető megváltoztatását várják Erec-Jisraélben.

Sajnos, ezideig még kevés figyelmet fordítottak az ujjáépítési alapra, a Keren Hajjeszódra. A kicsiny és gazdaságilag szegény Palesztina, melynek összesen százezer főnyi zsidó lakossága van, két hónap alatt százezer angol fontot gyűjtött a Keren Hajjeszódra. Menyvit gyűjtött eddig a galut országában lakó nagyszámú és sokhelyütt gazdag zsidóság? Eddig alig háromszor annyit, (azóta már sokkal többet. A szerk.) — holott huszonöt millióra van szükség. Hol vagytok hát ti áldozatkész zsidók és galut cionistái?

Nagy reményeket fűzünk Ruthenberg mérnöknek közismert terveire, —

a Jordán vízének elektromos erőik előállítására való felhasználásához

és már türelmetlenül várjuk a tavaszt, mikor az erre irányuló munkák meg fognak kezdődni. Ugy hírlik, hogy e munkálatoknál háromezer chaluco foglakoztatni, ami ugy a már itt levő, mint az ezután kijövő chalucook szempontjából óriási fontosságú lesz. Ez az elektromos mű előre nem is értékelhető föllendülést fog Erec-Jisraél gazdasági életében jelenteni. A Jordán vízének elektromos erőkre való berendezése, az építő munkák egész sorának fogja a kezdeményező lökést megadni és legnagyobb valószínűség szerint az egész mai Palesztina gyökeres megváltozásához fog vezetni.

Az ország kormányzója, Sir Herbert Samuel valósággal atyai féltő gonddal gondolkodik az országról és alig hat hónapos kormányzása alatt, már addig is

többet tett Jeruzsálem és az egész ország ujjáépítése érdekében, mint a törökök egy évszázad alatt.

A keresztény és muzulmán arabok december közepén Haifában konferenciát tartottak, amelyen Nagybrittínia palesztinai mandátuma ellen élesen állást foglaltak.

A konferencia vezetősége a leggyűlölködőbb hangon írt tiltóozó pamflettelkel árasztotta el a nagyhatalmak békekonferenciáját, melyekben Palesztina hétszáz ezer arabja nevében védelmet kérnek a százezer főnyi zsidó lakossággal szemben, akik állítólag életükben és jö-

vendő boldogulásukban fenyegetik az arabokat. A konferencia a kormányzóhoz is memorandummal fordult, melyben keservesen fölpanaszolja azt a sérelmet, hogy zsidókat neveznek ki köztisztviselői állásokra, továbbá, hogy a héber nyelvet egyenjogositották az arabokkal és az angollal stb. A kormányzó haladéktalanul válaszolt és leirata dermesztően, hideg volt. Erec-Jisraél kormánya konstataálja — mondja a kormányzó leirata — hogy a haifai konferencia egyes kicsiny és összefüggés nélküli csoportok kiküldöttjeiből áll és nem nevezhető az ország arab lakossága képviselőtének. Ezért a kormány, mielőtt érdemleges válaszba egyáltalán belemenne, ösmerni kívánja azoknak az egyesületeknek, valamint az egyes egyesületek tagjainak számát, melyek a konferencia résztvevőit delegálták.

Tényleg behizonyosodott, hogy az egész haifai konferencia francia pénz müve volt és maguk a palesztinai arabok tiltakoztak leghevesebben a haifai konferencia kompetenciája ellen.

Tel-Aviv-ban Jaffa, héber kert városában, mely semmiben sem áll a legpompásabb hollandi kertvárosok mögött, legfőlebb, hogy a pálmafák narancs, citrom, ciprus, kaktus, olaj és babérfák kertjeinek meszeszerűen káprázatos szinompás vegetációjával még felül is mulja őket, — ebben a kicsiny földi paradicsomban, mely minden elképzelhető kényelemmel van rendezve, legújban a villanyvilágítást is bevezették.

A villamos berendezéseket, lámpaoszlopokat, motorokat, stb. jórészen Ausztriából Kremencezky gyárából importálták. Most kezdték hozzá Tel-Avid megnagyobbításához is, úgy, hogy nem telik belé sok idő és Erec Jisraél első kertvárosa a világ egyik legnagyobb látványossága lesz.

Palesztinai levelezőnk tudósítása kapcsán érdemesnek tartjuk, a Kolozsári Achusza csoport egyik fő vásárló kiküldöttjének most érkezett leveléből is néhány sort közölni.

Jaffa, Tel-Avid, 1920. dec. 30.

Hat heti utazás után végre megérkezünk ide, mindháromunk jó egészségben. Az első benyomás a legjobb. A városrész kellemes és szép. Az időjárás gyönyörű, olyan mint nálunk május végén. Mindenesetre nagyobb lenne az örömmöm, ha ti is itt lennétek — véglegesen és mindenestől. — De re nélem, Isten megfog segíteni ehhez is. — Ha nem kaptok levelet, ne legyetek türelmetlenek, mert a hajóközlekedés nagyon bizonytalan, illetve rendetlen. Eddig azt a tapasztalatot szereztem, hogy aki dolgozik boldog, szabad és szép életet tud biztosítani itt magának. Tanuljatok szorgalmasan héberül. A héber és angol nyeiv itt olyan szükséges, mint nálunk a magyar és román. . .

nippeket, virágtartókat, a diványra duzzadó párnákat. Ez még Simonnak is tetszett.

— No, hallod Eszter, — hízledett az asszonynak — itt még egy pasa is jól érezné magát. Egy török pasa, én úgy éljek.

Eszter megvetően bigyesztette fel az ajkait.

— Ez még semmi. Nekem egy perzsa kell.

Gerson Simon tágra meresztette a szemét és egész önkéntelenül a halántékához kapott.

— Egy perzsa? — fuldokolt szinte eszméletlenül. — Mit akarsz te egy perzsától?

— Nekem egy perzsa kell — ismételte gögösen az asszony. — És ha tudni akarod, akármilyenre fűtyülök. Ki nem állhatom az inel finci perzsákat. Nekem nagyot hozzá, egy igazi óriást. Amin ülni és heverni lehet.

Gerson veritékes homlokát törölte. Ez az asszony megbolondult. Hát ki hallott még olyat, hogy egy tisztességes, középkori zsidó asszony perzsát akarjon? És mért éppen egy óriást? És mért éppen olyant, amelyen heverészni lehet. És ha ő most egy perzsánét akarna? Egy perzsánét, akin. . .

Nem merte végig gondolni a gondolatot, mert szégyelte magát. De hogy van ez, hogy az ő szemérmes Eszter nem szégyelli magát? Megbolondult, bizonyosan megbolondult. Már nem haragudott rá, csak sajnálta és úgy beszélt hozzá, mint a beteghez:

— Eszter drága, hidd el, az nem a te

naturádnak való. Aztán honnan vegyek egy perzsát? Ha még nécert mondanál, az van a Téli kertben. De perzsa még az állatkeriben sincs. Egy volt, azt is internálták.

— Te buta, közönséges zsidó — fakadt ki Eszterből az asszonyi harag és elrohant. Nem az állatkeribe rohant, hanem a Szönyegházba, ahonnan nem vitték el Hajmáskérre a perzsákat.

Az egész Dob-utca oda volt az irigységtől és mindenki csak a Garsonné estélyéről beszélt. Legendákat regéltek, hogy az milyen estély lesz. Pedig a fénypontját senkinek sem árulta el a szép Gersonné. Csak az urának. Azonban ennek is csak ennyit mondott:

— Simon, tudod mit szeretnék? Szeretném megcsináltatni magam olajban. Ez olyan előkelő.

Gerson kedveskedve biztatta:

— Hát csináltasd meg magadat olajban. — De aranykeretben akarok lenni.

Gerson a kezeit dörzsölte. Már rég gondolta, hogy Eszternek valami jó erős keret kellene, nem baj, ha arany is.

— Nagyon jó — bölíngatott megfontoltan — a keret paszolni fog neked.

Eszter megcsináltatta magát olajban. Az első üléshez Gerson is elkísérte a feleségét. Azt hitte, a festő Esztert főzni fogja, az olaj erre való, erről a műélvezetről nem akart le-

Sajtóv

— Az Vajda-Voev erdélyieké —

tatja a Románia liberális sajtó tevékenységével a román kormányzat tulajdoni nyilatkozataival szemben. Szaknak a kijelentés egyszerű és terjed. Erdély az hogy elsősorban hogy ezt az orsz nem pedig a vi sokkal nem ism politikusok. A , nevezi Vajda és Az aradi „Rom mániaé” cím a amellett, hogy délyieké, hanem románianak, mert rétek meg az harc végeredmé tulajdonképeni letorkolása. Ped alisabb, mint va

Két nyilat kettő azt mutat

mennyi órománi dély

és milyen hely ségi kérdés minisztelnök be iparosok első sen tartott.

— Román a miniszterelnö rai között kü gában. Az all alapfeltétele, T az etnikai egy sen csak az badászával ér

A másik „Renastera R látott napvilá gását itt szint tetésével, vagy val vélik meg

— Egy e rámutattunk a rium nevesa legnaggyobb m államnak arra kisebbségek ne

maradni. Napo lódást. A pikt erre nem volt

A kép ne — Nadsz son — nicht ezental mindi amelyik olajba Eszternek -- Tudó festőnek.

Gerson e — Nem, vétkezem az i volna, hogy volna.

Eszter n Ez a közönsé öhozá.

Hogy n urát, arról me bosszuságára.

A kép r parketten he mutatott:

— Eszt gadat?

— Pers Hiszen az e Simon, az ör

A parlament megnyitása előtt

Sajtóvita Vajda nyilatkozata körül. — Uj törvényjavaslatok. — Időközi választások.

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Vajda-Voevod híres mondása: „Erdély az erdélyieké” — még mindig élénken foglalkoztatja a romániai közvéleményt. A sovinszta-liberális sajtó természetesen rosszindulatu ferde-ítésekkel kommentálja a jelszót és olyan értelmet tulajdonít neki, amely minden bizonyos nyál homlokegyenest ellenkezik az eredeti intenciókkal. Szakadást és irredentizmust keresnek a kijelentés mögött, holott nem egyéb az egyszerű és természetes igazság leszövegezésénél. Erdély az erdélyieké, abban az értelemben, hogy elsősorban az erdélyiek hivatottak arra, hogy ezt az országrészt vezessék, igazgassák, nem pedig a viszonyokkal, és a jogi szokásokkal nem ismerős ragábeli hivatalnokok és politikusok. A „Viitorul” nyers brutalitásnak nevezi Vajda és a nemzeti párt álláspontját. Az aradi „Romanul” pedig „Erdély egész Romániáé” cím alatt szintén hevesen kardoskodik amellett, hogy Erdély nem lehet csak az erdélyieké, hanem jussa van hozzá egész Romániának, mert román katonák vérével szereztek meg az országot. Az egész szelmalom-harc végeredményben nem más, mint a kérdés tulajdonképeni lényegének üres frázisokkal való letorkolása. Pedig a kérdés ma sokkal aktuálisabb, mint valaha.

Két nyilatkozat fekszik előttünk, mindkettő azt mutatja,

mennyire tájékozatlanok az erdélyi romániai politikusok az erdélyi viszonyok fölött

és milyen helytelen utakon keresik a nemzeti-ségi kérdés megoldását. Az egyik Averescu miniszterelnök beszéde, amelyet a nagyromániai iparosok első kongresszusának megnyitó ülésén tartott.

— Románia — mondotta többek között a miniszterelnök, — mai megnövekedett határai között különböző nemzeteket foglal magában. Az állam fejlődésének elengedhetetlen alapfeltétele, hogy megteremtjük az országban az etnikai egységet. Ez az egység természetesen csak az állam korlátlan eszelekvési szabadságával érhető el.

A másik hasonló szellemű nyilatkozat a „Renasterea Româna” című bukaresti lapban látott napvilágot. A nemzeti-ségi kérdés megoldását itt szintén a faji különbségek megszüntetésével, vagyis, a nemzetiségek beolváztatásával vélik megoldhatni.

— Egy előbbi cikkünkben — írja a lap — rámutattunk arra, hogy a kisebbségi miniszterium nemcsak teljesen fölösleges, hanem a legnagyobb mértékben veszélyes is. A román államnak arra kell törekednie, hogy az etnikai kisebbségek nemzeti rétegeit magába asszimil-

álja és beolvassza a román nemzet nagy politikai és kulturális organizmusába. Az etnikai kisebbségeket ugyanolyan jogok és kötelezettségek illetik, mint a román polgárokat, sem több, sem kevesebb jogot nem adhatunk nekik, de még más jogokat sem. A kisebbségi miniszterium kivétel és privilégium volna, amelynek épen a román állam egysége ellen törek látnak hasznát. Ez a miniszterium fészke lehetne a románellenes mozgalmaknak, mert politikai és közigazgatási tekintetben elismerése volna az etnikai kisebbségek szeparatizmusának.

Ezzel szemben rendkívül érdekes a „Deutsche Tagespostnak” erről a kérdéssel foglalkozó cikke, amely épen a nemzetiségek nézve lát veszedelmet a nemzeti-ségi kérdésnek olyan megoldásában, ahogy azt a nemzeti-ségi államtitkárság törvényjavaslatában tervezték. A cikk ezt az államtitkárságot egyszerűen „nemzeti-ségi szigurancsnak” nevezi, (neue Minoritäten-Sigurantz) amely nem szolgálna egyébre, mint a nemzeti kisebbségek fokozottabb ellenőrzésére.

A kormányparti sajtó mint nagy győzelmet jelenti be, hogy

nemzeti-ségi államtitkárság terve teljesen megbukott.

mert a néppárt egyes tagjai idejekorán felismerték és elhárították az ebben rejlő nagy nemzeti veszedelmet és minden erővel azon dolgoznak, hogy etnikai kisebbségeket a román állam egységébe beolvasszák. A politikai és állami egység e munkájának egyik megindítója a Renasterea szerint Taslaeanu, volt ipari és kereskedelemügyi miniszter. Taslaeanu „nagyvilági” koncepciója szerint

az etnikai kisebbségeknek politikájukat a meglévő román politikai pártok keretében kell gyakorolniuk.

A lap mint pozitív értesülést közli azt is, hogy Taslaeanunak sikerült már meggyőznie a székhelyeket a koncepció politikai hasznosságáról és a székhelyek jelöltjei a néppárt választói listáján lényesen győztek.

Mindebből az a tény válik nyilvánvalóvá, hogy a kormány a nemzeti-ségi államtitkárság tervét végleg elejtette, ami önmagában véve a nemzetiségekre nem jelent veszedelmet. Hogy miként fogja mégis ezt az égető és halasztást nem tűrő problémát megoldani, azt ma még a kormány körében sem sejtik.

A parlament megnyitása nem jelent változást a kormány helyzetében. A kormány

erős n hiszik, hogy megtarthatja hatalmát.

Bizalmát arra az egyszerű feltevésre alapítja, hogy nincsen, aki a kormányt tőle átvegye.

az irigységtől pukkadni fognak. Egy tréfa, hogy az milyen előkelő lesz, mikor megtartjuk a leleplezést.

— Micsodát? — csodálkozott Gerson.

— A leleplezést. Mert azt ugy csinálják.

— Hogy csinálják?

Hát így. Előveszek egy lepedőt és letakarom magamat. Aztán győn a Buxbaum Náci, aki egy finom és intelligens uri ember és szónokol és mikor kiszónokolta magát, akkor azt mondja: hulljon le a lepel és lerántja rólam a lepedőt.

Gerson elsápadt és levegő után kapkodott.

Végre kitört belőle a düh és a méltatlankodás:

— Egy nagy fenét Buxbaum Náci hasába.

Kitöröm a derekát, ha lerántja rólad a lepedőt.

— De kérlek — csigaszította Eszter — hiszen az egészben ez a legszebb.

— Egy nagy fenét. Nem ez a legszebb.

Nekem ne povetálj. Tudom én, mi a legszebb.

Vad dühöngő lett a szelid emberből. Ki hallott még olyant, hogy győn egy idegen ember és lerántja az asszonyról a lepedőt?

— Csak szónokolni fog — csitította Eszter a heveskedőt.

Gerson ugy kacagott, mint az őrült:

— Nekem ne beszélj. Szónokolni sabbesz nachmekor szoktak. És én neked még akkor se szoktam.

(Folytatjuk.)

Egy miniszter így nyilatkozott erről a kérdéssel egy újságíró előtt:

— Ki jöjjön utánunk? A liberálisok? Hiszen őket annyira gyűlölik, hogy nem is mernék átvenni a hatalmat. A föderáció? Gyöngye és nem egységes. Elmondhatjuk mi is Leninnel: Lennénk mi már halottak szivesen, de nincs aki temessen.

A parlament elé a kormány egy tömeg törvényjavaslatot terjesztett. Az „Adeverul” e javaslatokról a következőket írja:

A parlamentnek ez alkalommal igen sok dolga lesz, mert a benyújtott törvényjavaslatokat csak igen gyöngén tanulmányozták. Legtöbbjük hevenyészett féremunka. Ép ezért nagy vitákra és viharos párbeszédre van kilátás. Legelőször

az agrárreformról szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni.

A kormány elhatározta, hogy a javaslatot előbb a szenátus elé terjeszti. Ott lesz a döntő csata, ha ugyan egyáltalában lesz, mert a nagybirtokosok akarva-nemakarva kénytelenek lesznek beletörődni a megváltozhatatlanba.

A közigazgatási, választójogi és pénzügyi reformról szóló törvényjavaslatokat előbb a kamara fogja tárgyalni. A választójogi javaslatról, amelyet nagy sietségben készítettek el, azt mondják, hogy összefüggéstelen dilettáns féremunka és igen sok kellemetlenség lesz vele. Most csak az a kérdés, — írja a lap — hogy a parlament tevékenysége nem fog-e teljesen megbénulni a belső harcok miatt és vajjon az általános helyzet nem fog-e visszahatni a parlament vitáira. Egészen másképen festene a törvénzhozás munkája, ha konszolidált többséggel rendelkező kormány vezethetné azt. Ma azonban a helyzet olyan, hogy még a legügyesebb és legerősebb kormány sem tudná magát konszolidálni, hanem ellenkezőleg minden nappal csak fogyhat ereje. Ezért érthetetlen a kormány optimizmusa.

A politikai pártokat most legközvetlenebbül az időközi választások esélyei érdeklik.

A választási küzdelem mindenütt igen heves. Nagy jelentőséget tulajdonítanak a bukaresti választásoknak, ahol a liberálisok minden politikai erejüket koncentrálták. A kormány is mozgósította az egész közigazgatási apparátust jelöltje, Pompei tanár érdekében. A nemzeti ellenzék szintén erélyes propagandát fejt ki és biztosra veszi, hogy Bukarestben, Romanatiban és Faleniben az ő jelöltjei fognak győzni. Nagy érdeklődés mellett készülődnek az egyetlen erdélyi időközi választásra is.

A dícsőszentmártoni kerületben a küzdelem valószínűleg csak a kormány jelöltje, Prie államtitkár és dr. Bianu nemzeti párti jelölt között fog lezajlani. A liberálisok és a magyar kigazdák jelöltje visszalépett. A választások eredménye erős kihatással lesz a kormány helyzetére, mert minden hatósági nyomás ellenére, mégis némiképpen vissza fogja tükrözdetni a választók hangulatát.

Tegnap este Averescu tábornok elnöklése alatt

minisztertanács volt.

Először az agrárreformot és választójogi javaslatot olvasták fel, melyet a minisztertanács egyhangulag elfogadott. A pénzügyi reform tárgyalását ismét el kellett halasztani, mert Titulescu pénzügyminiszter, aki vasárnap érkezett haza, fáradt lévén, nem jelenhetett meg. A minisztertanács elhatározta, hogy a washingtoni munkaegyezményt is a kamara elé terjeszti.

Hollandia budapesti követe

Budapest, jan. 25. A hollandiai kormány, mint már megirtuk, a bécsi hollandi követet bizta meg Magyarországra nézve is a diplomáciai képvisellel. Jonkherr de Weede de Berencamp bécsi holland követ Jonkherr wan Asch wan Wyck követségi titkár kíséretében Budapestre érkezett, hogy megbízólevelét a kormányzónak átnyujtsa. A megbízólevelét átadása után a követ és a titkár visszautazik Bécsbe.

Im én ani ii, mi li? Vöim 16 achsáv, ématáj? Teljesítse minden becsületes zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszóddal szemben!

ik az arabokat. is memoran- vesen fölpana- sidókat nevez- továbbá, hogy ak az arabok- nyzó haladéka- sztoen, hideg nya konsta- eirata — hogy siny és össze- töttjeiből áll és arab lakossága, mielőtt ér- elemenne, ös- sületeknek, va- jainak számát, t delegáltak. hogy az egész műve volt és arabok bben a kompe-

kerti városában, ompásabb hol- lebb, hogy a s, kaktus, olaj en káprázatos felül is mulja paradicsomban, emmel van ren- st is bevezették. lámpaszlopo- n Ausztriából ak. Most kez- robbításához is, ő és Erec Jisz- yik legnagyobb

itása kapcsán Achusza cso- nek most érke- zőlni. 30. megérkeztünk ben. Az első z kellemes és m mint nálunk obb lenne az — véglegesen Isten megfog aptok levelet, a hajóközle- tve rendetlen. em, hogy aki ép életet tud ok szorgalma- gol nyeiv itt a magyar és

vogyek egy nál, az van a az állatkeriben k. idő — fakadt és. elrohant. m a Szőnyeg- Hajmáskérre a

t az irigység- né estélyéről az milyen estély ek sem árulta ának. Azonban

tnék? Szeret- an. Ez olyan

a: gadat olajban. k lenni.

Már rég gon- jó erős keret

tt megfontol- d.

t olajban. Az te a feleségét. ogja, az olaj nem akart le-

a A ki e- en by an i- es k, 5- i- a- n- sy 6-

rar ü- sy et- ar- art icz ta- zen it. di uj ly- re- tal, ah

le- ter- st-

or- ra- ré- ol- tal 8

te- g- egi 6-

le- fil- e a en, ré- ap

z- ost et n- az ak

tó tt. m

Három új párt a magyar politikában

Andrássy a konzervatívokat gyűjtötte össze — Az új liberális demokrata párt — A Függetlenségi Magyar Párt

— Az Új Kelet tudósítójától. —

A kurzus politikája agonizál Magyarországon, a támogató hívek igyekeznek menekülni a süllyedő hajóról. Három pártalakításról is érkezik egyszerre hír és ez a nagy sietség aligha jelent egyebet, minthogy az új orientációra felkészülten akarnak várni úgy azok, akiknek őszinte meggyőződésük a demokrácia és a liberalizmus uralmának szükségessége, mint azok a jószímatuak is, akik konjunktúrából és egyéni érdekből minden rendszert támogatni hajlandók.

Andrássy pártja

Andrássy Gyula gróf, aki passzív, ingadozó és kétértelmű magatartásával tulajdonképpen csak kockázat nélkül akarta támogatni és erősíteni a kurzust, most konzervatív pártot alakít és bár ki nem mondottan, de mindenki által tudottan a legitimistákat akarja egy táborba gyűjteni és a Habsburgok visszatérésének útját akarja egyengetni. Erre a célra a kurzus legszélsőbb reakciós elemeivel *Hallerrel, Szmcscányival, Taslerrel, Fanglerrel* és a *Windischgrätz*-csoporttal kíván együtt haladni, illetve egy pártba tömörülni.

Az előtervezetet már meg is tartották a nemzeti kaszinóban, ahol Andrássy ismertette az új párt programját. Ez a program általános frázisokból indul ki, felemlíti az építő keresztény politikának keresztülvitelét és foglalkozik a királykérdéssel is, amelyről azt vallja, hogy ez a közjogi vitára alkalmas komplexus egyelőre kikapcsolandó, habár a párt szigorúan legitimista elvi alapon áll. A kikapcsolás természetesen csak azért történik, mert Andrássyék jól tudják, hogy a mostani nemzetgyűlés többsége nem legitimista. Feltűnő, hogy a programból a zsidókérdés teljesen hiányzik.

A liberális demokrata pártalakítás

A másik pártalakítás, az úgynevezett „liberális demokrata párt” összehívása, a régi demokrata pártból indult ki, amely utóbbi teljesen felbomlott. A hat képviselőtag közül *Bárczy István* és *Sándor Pál* képviselők bejelentették a pártból való kilépésüket és hozzájuk csatlakozik egy-két nap múlva a párt elnöke, *Ugron Gábor* is. Politikai körökben a kilépések nem okoztak nagyobb meglepetést, mert előrelátható volt, hogy *Vázsonyi Vilmos* csakhamar magára fog maradni régi párthíveivel, *Bródy Ernővel* és *Pető Sándorral*. Személyes ellentéteken kívül főleg az vezetett pártszakadásra, hogy *Ugron, Bárczy* és *Sándor Pál* új pártot akarnak alapítani liberális és demokrata alapon, olyan programmal, amely az egész országra kiterjed és amely véleményük szerint alkalmas arra, hogy körülötte kikristályosodjék a liberális és demokrata elemeket magában foglaló egységes tábor. A kilépők hangsúlyozzák, hogy akciójuk nem irányul *Vázsonyi Vilmos* ellen és szó sem lehet arról, hogy Andrássy új pártjához csatlakozzanak, mert ezt a pártot konzervatívoknak tartják.

Bárczy István a demokrata párthoz levelet intézett és abban a következőkben jelenti be a pártból való kilépését:

— Hosszabb idő óta nem vettem részt a demokrata párt életében és működésében, távol tartottam magam minden politikai szerepléstől, mert eddig minden akciót hiátválonak láttam. A közlebbi jövő remélhetőleg módot fog nyújtani az eddiginél eredményesebb közéleti munkára. A magyar politika ez újabb korszakában szükség lesz az embereknek és pártoknak új és egészségesebb alapon való rendeződésére s különösen a kisebb-nagyobb töredékpártok helyett a haladó liberális és demokratikus elemek nagyobb szabású tömörülésére. Ezt a gondolatot kívánom szolgálni teljes erőmből.

A kilépésekről és az új pártalakításokról *Ugron Gábor* a következőket jelentette ki:

— A nemzeti demokrata polgárpárt legutóbbi pártvezetőségi ülésén bejelentettem, hogy *Bárczy István* és *Sándor Pál* nemzetgyűlési képviselők, azonkívül *Márkus Jenő* volt fővárosi tanácsnok írásban közölték a pártból való kilépésüket. A magam részéről a döntést fentartottam arra az időre, amikor

Vázsonyi Vilmos hazajön és alkalmam lesz vele a kérdést letárgyalni, mert elhatározásom közelről érinti a demokrata párt jövőjét. Elhatározásunkra annak a felismerése vezetett, hogy szabad kezét kell kapnunk egy új liberális demokrata párt alapítására. Az új pártnak ma még ugyszólván csak a váza van meg.

Sándor Pál pedig így nyilatkozott kilépéséről:

— Kilépésünk igaz és teljesen perfekt. Minden tekintetben szabad kezünk lesz és semmiféle párttal nem tárgyalunk.

Ertesülésünk szerint az országos jellegűnek tervezett új párt elnöke *Bárczy István* lesz. A régi demokratapárt fennállását a kilépések nem érintik, annál kevésbé, mert annak vezetését már a legközelebbi időben újból *Vázsonyi Vilmos* fogja átvenni.

Balthazár püspök zászlóbontása

A harmadik új párt a „Függetlenségi Magyar Párt”, amelynek vezére *Balthazár Dezső* református püspök és zászlóbontása *Debrecenben* folyt le, igen látogatott népgyűlésen.

Balthazár püspök megnyitó beszédében üdvözölte a mindig demokratikusan gondolkozó debreceni polgárságot, mely rákényszerítette a reakció metelyét széthinteni akaró *Hubert Ottó* főispánt a távozásra. Bejelentette, hogy „Függetlenségi Magyar Párt” néven politikai pártot alakít, mert az a nézete, hogy a terror és a bosszu politikája ellen nyíltan síkra kell szállania. A feszültséget a társadalom idegzete nem bírja már sokáig elvisselni. A debreceni zsidóságtól, amely úgy a társadalmi életben, mint a törvényhatósági életében passzívan viselkedik, nem lehet rossz néven venni, ha ellenségei ellen szavaz. De a zsidóság a protestánsok iránt bizalmat érez, mert tudja, hogy a protestánsok egyenlő mértékkel akarnak mérni és felekezeti közti békességet és viszonyosságot akarnak.

— Én nem kívántam politikai mozgalom élére állani — mondotta beszédében — de oly sokáig váratott magára egy általános, összefoglaló politikát inauguráló vezér, hogy lelkiismeretem parancsát követem, amikor úgy érzem, hogy kénytelen vagyok aktivitást vállalni.

Ezután *Balthazár püspök* előterjesztette a párt programját, amelynek lényeges pontjai között szerepel:

1. Magyarország függetlenségének és önállóságának minden más állammal szemben tökéletes biztosítása mindennemű közös ügyek és intézmények nélkül.
2. Magyarország alkotmányának kiépítése történelmi alapon a királyi hatalom és a néprajmi elvek összeegyeztetésével.
3. Közjogok és magánjogok tökéletes egyenlősége az állam minden polgára között.
4. Vallásszabadság, egyházi viszonyosság és egyenlőség.
5. Sajtószabadság, gyülekezési és egyesülési szabadság.
6. A munka jogának, szabadságának biztosítása. A munka általános kötelességének megállapítása.
7. A hitbizományok ellen, a magántulajdon alapján, a szegények és gyengék kellő védelmére.
8. Az embertestvéri egybetartozandóság ápolása más országbeliekkel.

A népgyűlés a programot nagy lelkesedéssel elfogadta és országos propaganda megindítását határozta el, amibe — mint már megírtuk — egy *Budapesten* megindítandó lap is beletartozik.

Oroszország békét akar

Berlin, jan. 25. Minthogy Németország új orosz-lengyelháború lehetőségére hivatkozva katonasága növelésének megengedését és az erődítmények ágyainak meghagyását kérte, *Kopp* berlini orosz képviselő hivatalosan kijelentette, hogy a szovjetkötársaság minden eszközzel a békére törekszik és alapos az a meggyőződése, hogy Lengyelország is ugyanezt akarja.

A bécsi jóvátételi bizottság elnöke Ausztriáról

A feloszlás veszedelme — Lehetőség Horthy bevonulására — Csak egy nagy kölcsön segít

Páris, január 23. A „Journal des Débats” közli egyik munkatársának *Goode*-dal, a bécsi jóvátételi bizottság elnökével folytatott beszélgetését. *Goode* szerint Ausztriának minél előbb és minél nagyobb mértékben hitelt kell nyújtani. Ausztria olyan helyzetben van, hogy komolyan kérdezni lehet: megmarad-e vagy el fog-e tűnni az európai térképről?

A jelenlegi válságnak okai *Goode* szerint a következők: A belföldi termelés nem fedezi a lakosság minimális szükségletét, az ország kereskedelmi mérlege kedvezőtlen, az ország az élelmiszerek legnagyobb részét a külföldön kénytelen bevásárolni, valutája leromlott, államköltségvetése deficit. Mindennek következménye elviselhetetlen gazdasági és politikai bizonytalanság és leirhatatlan nyomor. Ha a kormány ilyen körülmények között megbukik, a következő lehetőségekkel kell számolni: vagy megkísérlik a tartományok, hogy Németországhoz csatlakozzanak, vagy részenként csatlakoznak a szomszédos államokhoz, tehát részben Németországhoz is, vagy pedig itt a kommunista rémületom lesz. *Goode* szerint várható, hogy az osztrák kormány, mielőtt minden reményt feladna,

a békeszerződés 80. szakasza alapján a népszövetség tanácsától kérni fogja a Németországhoz való csatlakozás megegyését.

Goode felfogása szerint Németország sem Ausztriát elemezni, sem egész Ausztria terheit viselni nem tudná. Ha Németországnak megengednék, hogy a birodalom határait egészen az *Adria-tenger* közelségébe tolja ki, határai-val *Csehszlovákiát* és *Magyarországgal*, *Jugoszláviával* és *Olaszországgal* határos legyen, az elcsodálkozó világ joggal kérdezhetné, hogy ki nyerte meg tulajdonképpen a világháborút.

Ami a második lehetőséget illeti, *Vorarlberg* már kinyilatkoztatta azt az óhaját, hogy Svájjal egyesüljön. *Tirol* és *Salzburg* kétségtelenül mindent elkövetnének, hogy Németországhoz csatlakozhassanak. Ennek megakadályozására hosszú időre megszálló-hadseregnek volna szükség. Bécsben gyakran lehet hallani, hogy

magyar katonaság, reguláris, vagy irreguláris, bevonulna Bécsbe

a z azzal az ürüggyel, hogy megakadályozza a csehek bevonulását az egykori monarchia fővárosába. Ezért Ausztriában senkinek lepődnie nem kell, ha a csehek a maguk részéről erőszakkal igyekeznek megakadályozni a magyaroknak Bécsbe való bevonulását. Minthogy *Jugoszlávia* defenzív szerződést kötött *Csehszlovákiával*, esetleg *Jugoszlávia* is megtámadná *Magyarországot*. *Stájerország*, *Alsó- és Felső-ausztria* és *Karinthia* háborus bonyodalmak központjába kerülének és a nagyhatalmak nem tudnának többé ezekre a tartományokra befolyást gyakorolni.

Ami a bolsevizmus lehetőségét illeti, *mondotta Goode*, bizonyos, hogy Ausztria, ameddig mai nyomoruságos életét folytatni tudja, az utolsó állam lesz, amely a bolsevizmus karjaiba dől. *Kun Bélának* semmi pénze, semmi propagandája nem volt képes az osztrák nép rendszerét megrendíteni. De ha oly sok türelmes nélkülözés és reménykedés hiábavalónak bizonyulna, senki sem mondhatja meg, mi fog következni. Ha az antant nem tudja Ausztria életlehetőségét biztosítani, Ausztria olyan zavarok gócpontjává lesz, amely az osztrák állam bukása után *Európa* valamennyi többi országait is fenyegetné.

Az egyedüli kivétel ut 250 millió dollárnyi hitel

nyújtása öt évi részletekben. Ennek a kölcsönnek felhasználását a hitelező államok ellenőriznék. Ezt a hitelt *Franciaországnak* és *Angliának* kell előteremtenie, bármi nagyok is saját pénzügyi nehézségeik. Ha elmulasztják ezt, még nagyobb kár éri őket. A segítségben *Franciaországnak* kell vezetnie.

Baranya

Rendezik munkát

Több ízben noni szerződésnyi területek kormánytól. Dr. ter magához k. Bélát és *Hoffmayer* nyai autonómia közás *Baján* *Draskovic* jelentekkel köz. ótórás miniszter. nya—bajai ter. sével és

az ünke

Közölte a kormány ter. oldását is. Pécz az egyszer leb. galomban, mel. értéke. A va. függő dinár-kö. történetek.

A pészv. sztrájk volt. A. telték, hogy a. tessék meg azt. termelt szemet. kabéreket még.

A bányás. zött lefolyt tár. tató ígretet k. aznap megszű. A barany. ban is leszöge. dásban. A rö. ket mondja:

A bara. nagy akadály. berendezkedés. Miklós. A h. hogy ha Magy. demokratikus. tása, mint az. várja egy job. megvalósulás. a következők:

1. Hor. vózzék a hely.
2. Mag. a trianoni szé. határozománya.
3. A s.
4. Mag. mindazok az. megeregetésé.

A lefoly. képen

a jugos. delte a

A törvén. megejtésére er. előkészületek. egyelőre a Du. letből áll, mely. országhoz tart. A megej. szerepe lesz a

Végrehajt

Róma, j. megeafolja azt. Jugoszláviának. dekozik a rap. elhalasztását.

A Zsid. földjét aka. visszavásár. ország!), a. európai ál. lerakni e. huth-Kultu. vándorlás

Baranya autonomiát kapott

Rendezik a valutakérdést is — A munkásság állásfoglalása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Több ízben írtunk már arról, hogy a trianoni szerződésben Magyarországnak ítélt baranyai területek autonomiát kapnak a jugoszláv kormánytól. Draskovics jugoszláv belügyminiszter magához kérte Lovászy Márton, Linder Bélát és Hoffman Ottót, hogy velük a baranyai autonómia kérdését megvitassa. A tanácskozás Baján folyt le.

Draskovics miniszter a tanácskozára megjelentekkel közölte, hogy a jugoszláv kormány ötórási minisztertanácson foglalkozott a baranya-bajai területek önkormányzatának kérdésével és

az önkormányzat mellett foglalt állást.

Közölte továbbá a miniszter azt is, hogy a kormány tervbe vette a valuta-kérdés megoldását is. Pécs területén és környékén ugyanis az egyszer lebélyegzett jugoszláv pénz van forgalomban, melynek egyebütt nincsen forgalmi értéke. A valuta-kérdés rendezése nagyobb függő dinár-kölcsön folyósításával kapcsolatban történnék.

A pécsvidéki bánya-telepeken tüntetősztrájk volt. A sztrájkoló munkások azt követelték, hogy a Dunagőzhajózási Társaság szüntesse meg azt a visszásságot, hogy: noha kitermelt szénét dinárvalutában adja el, a munkabéreket mégis rossz pécsi pénzben fizeti.

A bányászok és a kormánybiztosság között lefolyt tárgyalások során a bányászok biztató ígéretet kaptak, mire a sztrájkot még aznap megszüntették.

A baranyai munkások egy része röpiratban is leszögezte álláspontját a baranyai kérdésben. A röpirat többek között a következőket mondja:

A baranyai kérdés megoldásának egy óriási nagy akadály van, és pedig az az ellenforradalmi berendezkedés, melynek látható feje: Horthy Miklós. A baranyai munkásság álláspontja az, hogy ha Magyarországon nem történik meg a demokratikus átalakulás, akkor nincs más választás, mint az, hogy a jugoszláv demokráciától várja egy jobb jövőbe vetett reményességének megvalósulását. A baranyai munkásság követelése a következők:

1. Horthy Miklós és testőrsége azonnal távozzék a helyéről.
2. Magyarország haladéktalanul hajtsa végre a trianoni szerződésnek a leszerelésre vonatkozó határozmányait.
3. A sorozásokat azonnal szüntessék be.
4. Magyarország területéről távozzanak el mindazok az emberek, akiknek a gyilkos kurzus megteremtésében részük van.

A lefolytatott tárgyalások eredményeképpen

a jugoszláv kormány elrendelte a baranyai önkormányzat kiépítését.

A törvényhatósági bizottsági választások megajátására ennek következtében az összes előkészületek megtették. Az autonóm megye egyelőre a Duna jobbpartján levő azon területekből áll, mely a békeszerződés szerint Magyarországhoz tartozik.

A megye autonóm életében jelentékeny szerepe lesz a baranyai kisgazdapártnak is.

Végrehajtják a rapallói szerződést

Róma, január 25. A Stefani-ügynökség megcáfolja azt a hírt, hogy az olasz kormány Jugoszláviának javasolta, vagy javasolni szándékozik a rapallói szerződés végrehajtásának elhalasztását.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akié a föld, azé az ország!), a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatagi vándorlás nevelési alapja.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	844
Zs. N. Sz.:	558

Nincsenek zsidók?

Hát mondjuk így. Én elhiszem dr. Róth Hugónak, hogy ő magyar. Sőt, jó magyar. — Elhiszik neki ezt a magyarok is? Mert ez a fontos. Ha majd komolyan érdeklődni kíván ez iránt, szívesen szolgálok neki a magyarság reprezentánsainak címeivel. És még csak nem is Héjjas Ivánra, nem is Horthy kormányzóra gondolok. Kérdezze csak meg a régi liberális magyar nagyságokat: az Apponyikat, az Andrássykat, a Herczeg Ferencet. Vagy, hogyha bizonyára demokratikus lelke tiltakozik a felsőbb tizezrek kompetenciája ellen, — kérdezze csak meg a föld egyszerű népét, a kunsági civiseket, a dunántúli kubikusokat, a háromszéki fuvaros székelyeket, kérdezze csak meg tőlük, hogy dr. Róth Hugót minek tartják: magyarnak-e, vagy zsidónak. Mert ez a fontos, az összes zsidóság szempontjából — és nem az, hogy dr. Róth Hugó szabad óráiban mit érez.

Igen, a székelyekről jut eszembe. Nem is olyan régen egy Fay József nevű „volt“ magyar tudományosan kimutatta, hogy a jelenlegi székelyek nem egyebek, mint elmagyarosodott románok — és hogy ennek következtében semmi közük a magyarsághoz. A román parlamentben mondotta el ezt a beszédet és a magyar társadalom elfordult ettől a konjunktura romántól, ettől a maga fajtáját megtagadótól. Most aztán megjött a parlamenti beszéd pandántja. Dr. Róth Hugó kimutatja, hogy az erdélyi zsidók csak elzsidósított arabok, kazarak, kenditák, bolgárok, minek következtében semmi közük a zsidósághoz, hanem kötelesek magyarok lenni. Ha a következtetés nem volna annyira humoros, kénytelen volnék itt is jelezni a cikk konzekvenciáját, úgy ahogy Fay beszédénél tettem. De így minek?

Az az örök magyar kultúra, amiben állítólag fölnevelkedtünk. De hát mi is az a nevelő kultúra? Az-é, hogy gymnazista korunkban megtanultunk néhány Petőfi verset és hogy tudunk kellett Arany János születési évszámát? Vagy pedig az-e a nevelő kultúra, hogy legkisebb korunk óta magunk előtt láttuk apánkat anyánkat, — apánkat, aki sátoros ünnepekor palesztinai palmagat lengetett és Jeruzsálem pusztulása napján Jehuda Hallévi költeményeit sirta el, — és anyánkat, aki álmában sem tudott gonoszabbat, retentesebbet elképzelni, annál, hogy egy zsidó leányhoz, az ő leányához egy keresztény, magyar fiatalember közeledjék. Ez-é a nevelő kultúra, vagy néhány versnek megtanulása? És jó, hát a vers az. De igaz-e dr. Róth Hugó, hogy ön még most is sokkal jobban ismeri a bibliát, a zsidó kultúrának ezt a népszerű termékét, mint például Berzsenyi Dániel verseit, — melyek viszont a magyar kultúra termékei? Igaz. És mégis az az örök magyar kultúra, amiben állítólag fölnevelkedtünk!

És csak „tudománnyal“ ne jött volna dr. Róth Hugó. Azzal a tudománnyal, melyet a hatvanas évek elavult lexikonjaiból szedett ki, ha ugyan egyáltalán könyvből vette. Hát jó. Én mostan kegyes hangulatban vagyok és el akarom hinni dr. Róth Hugónak, hogy a zsidó nép jelenlegi strukturájában nem Ábrahám patriárka egyenes utóda, hanem arab, bolgár, kínai, eszkimó, botokund és zulukaffer népkeveredések leszármazottja. Változtat-e ez valamit is a jelenlegi zsidó nép népi egységén? A mai angolok, a régi angolszászok, kelták és franciák leszármazottjai. Tagadásba lehet-e venni ezen az alapon, hogy a mai angolok — angolok? Oh csak tudománnyal ne jött volna dr. Róth Hugó.

De ha már tudomány — és „ilyen“ tudomány, kát így is jó. De minek az a sok rikoltó statisztikai valótlanság? Hogy az erdélyi zsidóság nyolcvanöt százaléka magyar anyanyelvű. Minek ilyen statisztikai valótlanságot lenyomatni, mikor minden pillanatban és kézzelfoghatóan meg lehet cáfolni.

Nem dr. Róth Hugó! Az erdélyi zsidók nagy része beszél magyarul is, mint ahogyan beszél németül is és románul is, — de senkinek ezért eszébe nem jutna német, román vagy magyar nemzetiségűeknek mondani őket. És ha már mindenképpen az anyanyelv a döntő, hát dr. Róth Hugó épen olyan jól tudja mint én, hogy az erdélyi zsidóság nagyrésznél az anyanyelve jiddis. Egyébként sem fontos a nyelvkérdés, aminthogy az irek anyanyelve is angol. Ha ezt a körülményt esetleg már elfelejtette volna, ugy emlékezzék csak vissza szülei házára — és mondja meg dr. Róth Hugó, hogyan beszél az ő apja anyja, ha maguk között vannak: magyarul-e, vagy jiddis nyelven. Lehet, hogy németül. De magyarul semmi esetre sem, mert oh dr. Róth Hugó, az ön apja nem is tud még jól magyarul. És ezt igazán nem megbélyegzőképpen mondtam.

És mégis ez a folytonos kétségbeesett bizonygatása magyar voltunknak. Nem gyanus-e az a magyarság, melyet állandóan bizonygatni kell? Hogy ezt a származás teszi? Az erdélyi magyarságnak állítólag Grand-Pierre Emil a vezére. Szép név, gyönyörű név és nagyszerű francia hangzása van. Aligha tévedek, ha fölteszem, hogy Grand-Pierre ur maga is francia származású. És mégis jutott-e eszébe neki valaha is, hogy országvilág előtt bizonygassa a maga magyarságát? Vagy kétkedett-e benne valaha is valaki? Nem. Mert ő valóban magyar — és semmi érzelemmel nem fűzi már a francia nép közösségéhez. De az, hogy dr. Róth Hugó olyan kétségbeesetten bizonygatja a maga magyarságát, ha köll, arult lexikkal, ha köll, tények letagadásával, — ez bizonyítja leginkább, hogy — nem magyar. És hogy állandóan tagadnia kell a maga zsidóságot ez bizonyítja leginkább, hogy igenis zsidó, zsidó, — szomorú, bujkáló, maga fajtáját megtagadó zsidó, de mégis csak zsidó. Így van ez Dr. Róth Hugó, — és ha mostani szelid szavamra nem hinné el, — hát kérdezze meg a magyarokat. Vagy ne is kérdezze: azok már feleltek.

g. j.

— Herbert Samuel a zsidó egy-ségről. Palesztina főhormányzója Sir Herbert Samuel levelet intézett Horovitz jeruzsálemi rabbihoz, amelyben többek között a következőket írja: „Nagy érdeklődéssel vettem tudomást az ortodox zsidóság konferenciájáról, amelyen ön is részt fog venni. Hálás lennék, ha ön tolmácsolja a konferencián legmelegebb üdvözléseimet és kifejezésre juttatja azt a reményemet, hogy Erec Jisrael fölépítésének munkájából az ortodox zsidóság is a legnagyobb mértékben veszi ki részét. A mű, amelynek fölépítéséhez hozzáfogtunk, igen nagy fontosságú a zsidóságnak úgy jelenére, mint jövőjére; szükséges, hogy az együttműködés nagy gondolata a világ zsidóságnak minél szélesebb rétegeiben visszhangra találjon.

— Goga Oktavián ismét megházasodott és vissza akar vonulni a politikától. Goga Oktavián a múlt év tavaszán vált el első feleségétől, Claudia Cosmatól, a nagyszabeni Albina Bank igazgatójának lányától. A művészeti ügyek minisztere olyan élénk részt vett Nagyrománia politikai életében, hogy magánéletéről teljesen elterelte a figyelmét s így történt, hogy a napokban a legszűkebb családi körben tartotta meg esküvőjét Veturia Triteanuval. Veturia Triteanu a legիրեսőbb román énekesnő, akit „Erdély dalos csalógnájá“nak neveztek. Goga Oktavián házasságával kapcsolatban híre jár, hogy a költő a politikai élettől végleg szakítani akar és csak írói munkásságának szentelt életét.

— Egymillió dollár az európai gyermekeknek. John Rockefeller, az ismert amerikai milliárdos fia egymillió dollárt adományozott európai gyermekjóléti célokra.

— **Montagu Sámuel angol gyarmatügyi miniszter.** Az angol kormány Samuel Montagu t, aki eddig India államtitkára volt, Lord Millner helyébe gyarmatügyi miniszterre nevezte ki. Millner lemondásának oka abban keresendő, hogy nem értett egyet a Montagu által kidolgozott indiai alkotmányreformokkal. Montagu kinevezésével ismét zsidó politikus került az angol gyarmatügyek élére. Jelenleg Montagun kívül az angol gyarmati politikában a következő zsidók szerepelnek. Lord Reading India alkirálya, William Mayer, India főkormányzója, Mathew Nathan Ausztrália főkormányzója és last not least Herbert Samuel, Palesztina főkormányzója.

— **A kereskedelem és iparügyi államtitkárság megszűnt.** A kereskedelem- és iparügyi államtitkárság teljesen megszűntette működését. Az államtitkárság vezetője elhagyta Kolozsvárt. A megszűnt államtitkárság helyén alakult iparfejlesztési felügyelőség, Blankenberg mérnök irányítása mellett a Ferenc József u on lévő Budapest szállodában működik. A kereskedelemfejlesztési felügyelőség szintén ott működik, de hatásköre még nincsen teljesen precizizozva. Mazuecki főfelügyelő, aki ezt az osztályt vezeti, a napokban Bukarestbe utazik, ahonnan magával hozza a kormánynak erre vonatkozó rendelkezéseit.

— **Chajes Bécsi főrabbi Amerikába utazott.** Bécsből jelentik; Dr. Chajes főrabbi két-három hónapra tervezett tartózkodásra Amerikába utazott, ahol a zsidó tömegeket a közép- és kelet-európai zsidóság erkölcsi és anyagi helyzetéről fogja tájékoztatni. Dr. Chajes a bécsi zsidó szociális és kulturális intézményeknek is propagandát akar csinálni. Remény van rá, hogy Chajes főrabbi rendkívüli egyénisége nagyban hozzá fog járulni az amerikai és európai cionisták között fennforgó differenciák kiegyenlítéséhez. Dr. Chajes utazása szoros összefüggésben van a Keren Hajjeszód propagandával.

— **Chamisászár az ort. elemiben.** Megírunk lapunk mai számában, hogy a palesztinai rügyfakadás ünnepeit meleg bensőséggel ülte meg Kolozsvár zsidó tanulójúsága. Mint említettük, a chamisászár hisevát napján ünnepeit a kolozsvári ort. elem. iskola is. Az egyes osztályok tanítói és tanítónői megmagyarázták növendékeiknek a kedves népi ünnepe jelentőségét, majd az összegyűjtött tanulók előtt Buxbaum Benjámint igazgató ismertette a zsidóság palesztinai nemzeti életének ezt az emléket.

— **Rendel-t a husvéti munkaszünetéről.** A rendőrprefekturához a napokban érkezett meg a husvéti ünnepekre vonatkozó belügyminiszteri és kultuszminiszteri rendelet. Eszerint husvét nagybőjtjén, hétfőn, kedden és szerdán, valamint az egész nagyhéten, vasárnaptól husvétig az összes nyilvános helyiségek, kereskedések, iparvállalatok, kávéházak, színházak, mozik zárva tartandók. Csak a folytonos üzemek folytathatják korlátozás nélkül működésüket. A miniszteri rendeletet a rendőrprefektúra idejekorán közzé fogja az érdekeltekkel.

— **Három halálos ítélet.** Ismeretes a közönség előtt az az incidens, amely a román hadsereg Erdélybe való bevonulása idején, 1919. január 22-én Zilahon történt, ahol a földműves lakosság megtámadta a katonaságot és három katonát agyonlőtt. A Kolozsvári hadbírósg tegnap tárgyalta ezt az ügyet. A földművesek közül Nagy Albert, Nagy Mihály és Nagy György voltak a vádlottak, akik a gyilkosságban közvetlen résztvettek. A hadbírósg, a védelem és a vád meghallgatása után mindhármukat halálra ítélte. A bíróság ezután kegyelmi tanácsa alakult át és megengedte, hogy az elítéltek felségfolyamoddással éljenek.

— **Az iparkamarák mandátuma.** A kereskedelemfejlesztési felügyelőség hivatalosan értesítette a kormányt, hogy a csatolt területek iparkamaráinak mandátuma lejárt és kérte, hogy az új vezetőségek megválasztásáért intézkedjenek.

— **Betörés.** Kedd délután Fein Lipót Deák Ferenc utcai ékszerüzletébe betörtök. A betörők elvitték hatvan darab arany karikagyűrűt, tizenhat darab arany pecsétgyűrűt és egy arany órárt. A kár tizenöt ezer lei. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ügyvédi vizsgák Jeruzsálemben.** A jeruzsálemi ügyvédvizsgálóbizottság december 23-án tartotta a jelöltek szóbeli vizsgálatát. A bizottságban zsidók, angolok és arabok egyenlő számban voltak képviselve. Tíz arab és tizenegy zsidó jelentkezett vizsgára. A zsidók közül nyolcan héber nyelven feleltek. A jelöltek a sikeres vizsga után ünnepélyt rendeztek Ussischkin házában annak öröme, hogy ez volt az első eset, mikor államjogi vizsgát héber nyelven ejtettek meg.

— **Be kell jelenteni a tüdőbetegket és a vérhajásokat.** Dr. Totojan főorvos, a kolozsvári városi főorvosi hivatal vezetője felhívta az összes helyi orvosokat, hogy a többi járványos betegségek mellett ezután a tuberkulózis eseteket is jelentésük be. Ugyancsak bejelentési kötelezettség alá esnek az orvosi magánpraxisban előforduló nemi betegségek is. Ezeknek a betegségeknek bejelentése azonban a beteg nevének mellőzésével, csak a szám szerinti adatok feltüntetésével történik. A bejelentéseknek az a céljuk, hogy a főorvosi hivatal nyilván tudja tartani a fertőző betegségeket. Eddig csak a klinikákon, szanatóriumokban és egyéb kórházakban, továbbá a tisztí orvosok által kezelt betegekről vezetett a hivatal statisztikát, amely hiányosságánál fogva nem volt alkalmas arra, hogy megfelelő tájékozódást nyújtson.

— **Mi lesz Friedrichhel? Budapestről jelentik:** Napok óta az a hír terjedt el, hogy a Tisza ügyben tartott főügyészi értekezleten oly értelemben döntöttek, hogy a Friedrich István ellen emelt vádat a főügyészség eljette, mivel a tanuvalomások nem nyújtanak elegendő támpontot. Más verzió szerint azonban mindezekig nem történt döntés. A főügyészi értekezlet, mely több napig tartott, a múlt héten fejeződött be. Az értekezleten megbeszélésre került a Tisza-fele gyilkossági pernek Friedrich Istvánra vonatkozó egész anyaga. Az erre vonatkozó jegyzet, egy kétszázötven oldal vastagságú géprűt füzetben vannak, több száz tanu nevének felsorolásával. A jegyzetben befigyeltetnek a Friedrich István mellett és ellen elhangzott összes tanuvalomások, valamint a Mátya-földön Friedrich szerkesztésében megjelenő, a Nap című időszaki lapnak cikkei. A döntés időpontja bizonytalan, minden valószínűség szerint jövő héten fog megtörténni.

— **A M. Á. V. összes volt tulajdonát bekebelezték a C. F. R.-be.** Husszu Juon, a vasuti üzletvezetőség főnöke tegnap hosszabb tartózkodás után visszaérkezett Kolozsvárra. Az üzletvezető tárgyalásokat folytatott a vezérigazgatósággal az aktuális vasuti kérdésekről. Kijelentése szerint a C. F. R. 1921. évi költségvetése elkészült és ugyancsak befejezték a M. Á. V. összes Erdélyben és Bánátságban lévő tulajdonának bekebelezését a román államvasutakba. Brassóban február 1-én külön üzletvezetőséget állítanak fel, aminek következtében a kolozsvári üzletvezetőség hatásköre a Nagyvárad—Brassó közötti fővonalon ezentul csak Törvisig, a székely körvasuton Mádéfalváig fog kiterjedni. A vonatok eddigi gyakori késését lehetőség szerint meg fogják szüntetni és amennyiben szükséges, katonasággal ellenőriztetik a közlekedés rendes menetét.

— **Házasság.** Süszmann Jenő Nagy-károlyból eljegyezte Jakab Szerénkét Felsőszikről. (Mindenkülön értesítés helyett)

— **Az utlevél-blanketták.** A belügyi reszort kebelében működő utlevél-hivatal tudvalevőleg január elsejével feloszlott a teendőjét a megyei, illetve városi prefekturák vették át. Működésüket azonban mindeddig jóformán meg sem kezdték, mert nem volt utlevél-blankettájuk. A reszort leküldötte tehát megbízottját Bukarestbe, hogy ott kellő számú blankettát szerezzen be. A megbízott most értesítést küldött, hogy sikerült nagyobb utlevél-nyomtatványhoz hozzájutnia és azzal rövidesen megérkezik. Mielőtt a megbízott visszatér, a blankettákat a reszort arányosan elosztja a prefekturák között.

— **Magyarországba nem megy posta.** A főposta expedíciós osztályán kapott értesülésünk szerint Magyarországra semmiféle levélposta nem megy. Ajánlott levelet fel sem lehet adni és a rendes levél, amelyet postaládába dobnak, nem megy el. Táviratot Magyarországra most is rendszeresen felvonnak és továbbítanak.

— **Szegényházat építenek az árvizsgálóbizottság egyszázalékos levo-násából.** A kolozsvári árvizsgálóbizottság tudvalevőleg minden számla, büntetés pénz és járulékat után egy százalékos visszatartott a városi szegényalap javára. Legutóbb az árvizsgálóbizottság összegezte ezt a pénzt és megállapította, hogy másfél millió lei gyűlt össze az egyszázalékokból. Az iparfejlesztési felügyelőség kérte az árvizsgáló bizottságot, hogy engedje át ezt az összeget egy tőzsdépalota felépítésére. Egyidejűleg elhatározta, hogy ilyen értelmű feliratot intéz a kormányhoz. Dr. Julius Pop polgármester és dr. Dandea Emil tanácsos, volt árvizsgálóbizottsági elnök felkereste tegnap az iparfejlesztési felügyelőség vezetőit és tudomásukra adta, hogy az a pénz a városé és kizárólag városi célokra szabad fordítani. Az iparfejlesztési felügyelőség erre elől tervtől és kijelentette, hogy a város intencióját tudomásul veszi. Ertesülésünk szerint a másfél-millió leiből szegényházat fognak építeni, ahol elhelyezik a város szegényeit nemzetiségi és vallási különbségre való tekintet nélkül.

— **Felülvizsgálják az üzleteket.** A kereskedelemfejlesztési felügyelőség a napokban nagyszabású ellenőrzést kezd meg az üzletek, vendéglők és kávéházak felett. Az ellenőrzés célja az, hogy a túl magas árakat le nyomja, a könnyvezetést és a cégjegyzést felülvizsgálja. Mazuechi főfelügyelő kijelentése szerint az ellenőrzés nem jelenti azt, mintha ármaximalás készülne.

— **Törvisen át kell szállni a nemzetközi gyorsvonatra.** Az „Uj Kelet“ megírta, hogy Törvis és Nagyvárad között a budapest—bukaresti gyorshoz való csatlakozás céljából gyorsvonatjáratot létesítettek. Ennek a vonatnak közvetlen kocsija volt, amelyet Törvisen kapcsolnak a nemzetközi gyorsvonathoz és így Nagyváradról átszállás nélkül lehetett menni Bukarestbe vagy Budapestre. Ertesülésünk szerint ezt a közvetlen kocsit technikai okok miatt megszüntették. Azoknak, akik Törvisen akarnak a nemzetközi gyorshoz csatlakozni, át kell ezentul szállni. Jegyet a bukarest—budapesti gyorsvonatra tegnapról kezdve Törvisen is adnak.

— **Bäcker Bébit elítélték.** Az Univ-Korr. jelenti Budapestről: Néhány hónappal ezelőtt a rendőrség néhány könyvmatu albumot foglalt le, amelyek Bäcker Bébit ábrázoltak. Bäcker Bébi ellen tudvalevőleg szemérem elleni vétség miatt eljárást indítottak. A budapesti járásbírósga, ahol egy ízben már elnapolták a tárgyalást, most hirdették ki az ítéletet, amely szerint a bíróság Bäcker Bébit vétkesnek mondja ki szemérem elleni vétségben és ezért 8 napi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugyancsak 8 napi fogságra ítélték Szántó Imrét, az album készítőjét, míg Kellner István könyvkereskedőt, az albumok kiadóját, 15 napi fogházra ítélték.

— **Megszüntették a kofavonatokat.** A bukaresti központi vasutigazgatóság rendeletére az Erdélyben működő összes kofavonatokat megszüntették. Így megszűnt a Nagyvárad és Kolozsvár, továbbá a Kolozsvár és Csucs között közlekedő kofavonat is. Ezeknek a vonatoknak a megszüntetése rendkívül káros, mert a falusiak ezekkel hozták be termékeiket a városba és most, hogy ezek a vonatok nem állanak rendelkezésükre, részben csökkenni fog a felhozatal, részben pedig meg fog drágulni azzal a különbözettel, amivel a személyvonaton való utazás a termelőknek többé kerül.

— **Felhívás.** A husvéti ünnepekre való tekintettel a burgonya szükségletet csak előjegyzéssel tudom biztosítani, a miért kérek mindenkit, akinek szüksége van rá, hogy már most jegyeztesse elő Weisznál, a posta melléti bódében.

* **Dr. Slager Dávid** volt lugosi ügyvéd lelkes cionista elvtársunk ügyvédi irodáját Bucaresti Piata Amzei 15 bis sz. alatt nyitotta meg.

* **50—400 literes új hordók** tölgyfából, 100—150 drb eladó Leopold István kádárnál Désen.

* **Winkler** kávéházban esténként elsőrendű zenekar hangversenyez. Pontos, figyelmes kiszolgálás. Str. Jorga 2.

* **Fischer** üvegáruház Mátyás-tér 13. Telefon: 1002. Mindennemű üveg, porcelán, engross, en-detail.

* **„Viorelia“** (Fodor Viorel) fényesen felszerelt drogériája megnyitott, Főter 15. sz. alatt, ahol bel és külföldi különlegességek, fényképészeti cikkek, drogák, francia illatszerek, hajszesz, ásványvizek stb. legfinomabb minőségben, legolcsóbban szerezhetők be.

KÖZGAZDASÁG

A Munkaadó Szövetségek Mihali miniszternél. Az Erdélyi és Bánati Munkaadó Szövetségek Központja az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének és a Szeszgyárosok Szövetségének bevonásával küldöttségileg kereste föl folyó hó 25 én Mihali minisztert és Tanasescu betűgyi államtitkár, hogy tőlük felvilágosításokat kérjen azokra a tervekre, illetőleg nyilatkozatokra vonatkozólag, amelyeket Mihali miniszter és Tanasescu államtitkár a válságba jutott vállalatoknak termelő-szövetkezetekké való átalakítására vonatkozólag a munkásság küldöttségének állítólag tettek. A küldöttség vezetői kifejtették, hogy Mihali miniszternek, mint Erdély legfőbb kormányzószervezőjének a termelés reorganizációjának nagy problémáiba való beavatkozásától sokat várnak és remélnek, zavart okozónak kellene azonban ezt a beavatkozást minősíteni, ha a miniszter csupán a munkásság egyoldalú megvilágosítása alapján igyekeznék az orvosszereket megtalálni. A Munkaadó Szövetségek Központi Irodájának a kormányhoz intézett memorandumai eléggé igazolják, hogy Erdély és Bánát munkaadói minden kárthozó politikai szempont kizárásával egész kollektív erejükkel a termelés folytonosságának biztosítására, sőt fokozására törekcsenek. E cél szolgálatában állandóan keresik egy a kormány hivatott tényezőivel, mint a munkásság szervezeteivel való együttműködést. Kérésük most is csak az, hogy Mihali miniszter a termelési rend reorganizációját illető összes terveit a munkás és munkaadó társadalom együttes bevonásával, s így a kölcsönös magértésszorgalmazásával dolgozzák és valósítsa meg. — Mihali miniszter megnyugtatta a küldöttséget, hogy minden végleges intézkedést csak alapos vizsgálat és mindkét fél meghallgatása után fog tenni.

A bonokát még nem fizetik, de már lefoglalják. Nagyvárad polgármestere az alábbi rendeletet adta ki, amelyet követni fog, a rendelet szövegéből kitűnőleg, minden más helyi hatóságnak azonos rendelete:

"A Ministerul financiarul secretariatul Generalul 24117-920. sz. körrrendelete alapján értesitem Oradea-Mare város közönségét, hogy mindazon adózóknál, akik 1920. évi december 31-ig esedékessé vált mindennemű köztartozásait ki nem egyenlítették, a Banca Nationalaval szemben fennálló, a pénzbevéltásból kifolyólag keletkezett 40 százalékos beváltási szelvény (chitanta) követelése a végrehajtási törvény 1881. LX. tc. 93. §. alapján, a fennálló köztartozások összegének fedezetére lefoglalandók, illetve a Banca Nationalánál lefoglalandó, miért is felhívom mindazokat, kik ily szelvény (chitanta) tulajdonosai, hogy az adókönyvecské, vagyon-, jövedelem- és hadinyereségadó, házbérfillér, hadmentességi díj könyvecskével, továbbá azok, kik 1919. és 1920. években váltották ki iparigazolványaikat, az iparigazolvánnyal az alább meghatározott napokon és sorrendben a Városházán jelentkezzenek.

Ezen jelentkezés alól nem mentesek azok sem, kikre eddig adó kivétel nem volt, nem mentesek továbbá a családtagok sem, kiknek nevére a nyugta kiállítatott.

Aki a jelentkezést elmulasztja a felveendő kimutatásban, mint igazolt felvéve nincs annak részére az adóhivatal nem állíthat ki bizonyítványt arról, hogy közadóval hátralékban nincsen, miért is az ily egyének a Banca Nationala a bonra nem fizet.

A munkálat megkönnyítése céljából, de különben mindenkinek egyéni érdeke is, hogy jelentkezzenek, valamint köztartozásukat a városi adópénztárba lefizesse, hogy ezáltal a 40 százalékos bonok kifizetése akadálytalanul megtörténjen."

Bizonytalan a tőzsde felállítása. A kolozsvári tőzsde felállításáról a kereskedők, gyárosok és bankosok körében, valamint hivatalos képviselőiknél, a kereskedelmi- és iparkamaránál állandóan élénk tanácskozások folynak. A hivatalos helyeken azonban a kérdés körül a legteljesebb tájékozatlanság tapasztalható. A kereskedelem-fejlesztési felügyelőknél a tőzsde létesítéséről ugyszólván sem-

mit sem tudnak. Erre vonatkozólag Bukarestből sem értesítést, sem rendelkezést nem kaptak. *Mazuechi* főfelügyelő véleménye szerint a kormány nem szívesen menne abba bele, hogy a fővároson kívül még egy tőzsde legyen az országban.

Hegedüs pénzügyminisztersége óta egy milliárd koronát vettek ki a bankokból. *Budapestről* jelentik: Hegedüs Loránd pénzügyminiszter visszaérkezett Bécsből. Tárgyalásainak eredményeiről beszámol a budapesti kereskedelmi és iparkamarában. Ugyanekkor nyilatkozni fog a bankjegykiesérlésről is és közli, hogy proklamációban fordul majd az ország közönségéhez, amelyben felhívja a közönséget, hogy pénzt helyezze el újból a bankokban és takarékpénztárakban, mert semmiféle merényletre nem készül a betevők pénze ellen. A beszéd és a proklamáció háttérében az áll, hogy Hegedüs zárlati rendeletre óta több mint egy milliárd koronát vettek ki a takarékpénztárakból és a bankokból. A gazdasági érdekképviseletek kongresszusán Hegedüs pénzügyminiszter kijelentette, hogy az összeülő nemzeti gyűlés elé négy törvényjavaslatot terjeszt és pedig egyet a vadászati adó felemeléséről, egyet a részvénytársaságok azon ingatlanainak adó- és illetékmentességéről, amely ingatlanokat a társaság az alkalmazottak nyugdíjalapjának enged át és egy-egy törvényjavaslatot a bor- és gyutaadó felemeléséről. A horteremelési adót 14 koronáról 84 koronára emelik fel.

A valutapiac állása:

Bécs, jan. 25. Lei 820, dinár —, dollár 628, francia frank 4350, svájci frank 9810, dán korona 125¹/₄, jugoszl. kor. 1660, norvég korona 13470, svéd korona 13470, szokol 800, magyar korona 118[—], lewa 760, lira 2225, márka 1012, lengyel marka 821¹/₂, font sterling 2390, rubel 317[—].

Prága, jan. 25. Lei 100³/₄, dinár 200, marka 123³/₄, lewa 90 —, svájci frank 1220¹/₂, norvég korona 1424¹/₂, dán korona 1493¹/₂, svéd korona 1664¹/₂, lira 276[—], francia frank 521¹/₂, font sterling 291, dollár 77¹/₂, osztr. kor. 12¹/₂, holland for. —, belga frank —, lengyel marka 800[—].

Zürich an. 25. Bukarest 840, Berlin 1062, Amsterdam —, Newyork 635⁶⁰, London 2409. Páris 4450, Mlanó —, Kopenhagen 127¹/₂, Stockholm 138¹/₄, Krisztiania 123, Prága 845, Budapest 117¹/₂, Zágráb 440, Bukarest —, Varsó 85, Bécs 170.

Budapest, jan. 25. Lei 690—710, font sterling 2150-2160, lewa 700—740, dollár 500—540, francia frank 3650—3700, marka 870—900, olasz lira 1980—2020, osztr. kor. 81—84, rubel 255—270, szokol 690—716, svájci frank 1470—1510, dinár frank —, —, dinár 1470—1510, lengyel marka —.

SZÍNHÁZ

Magyar Nemzeti Színház

Heti műsor:

Csütörtök: Mánás Miska. (71-edszer. Hort Idi szerződött tag bemutatkozása.)
 Péntek: Cigánygrófnő. (Operette-ujdonosság.)
 Szombat d. u.: Dériné ifiasszony. (Negyedik ifjúsági előadás igen olesó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: Kovács Dezső, igazgató.)
 Szombat este: Bűvös vadász. (Opera-repriz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
 Vasárnap d. u.: Tatárjárás. (Mérsékelt helyárrakkal.)
 Vasárnap este: Cigánygrófnő. (Operette-ujdonosság.)
 Hétfő: Cigánygrófnő. (Operette-ujdonosság.)
 Kedd: Bűvös vadász. (Opera-repriz. 2-odszor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Politikusok. (Dráma három felvonásban, írta *Biró Lajos*, bemutatta a kolozsvári magyar színház 1921. január 25 én.) *Biró Lajos* eddigi legnagyobb sikereit hétköznapi szürkeségből kiemelkedő, szokatlan történeteknek és szokatlan jellemeknek színpadra vitelével érte el. Ezek a drámái, a *Sárga lilium*, a *Rablólovag* zajos és megérdemelt sikereket arattak. Mai bemutatója elé, ettől a nimbustól megvesztegetve néztünk — és csalódtunk. A darab ese-

lekménye banálishan szürke és elkoptatott, a szereplők jellembeállításja teljesen vértelen. A kormányférfiu politikai küzdelme az ellenzéi vezérrel, közben a politikai ellenfelek gyermekeinek szerelme, öngyilkosság és lehetetlen asszonyjellemek, valóságos *Beniczky* regény dramatizálva. A darabból a színeszek minden igyekezete sem tudott elfogadható dolgot csinálni. *Táray* és *Baróti Erzs* a két szerelmes szerepében kinosan természetellenesek voltak, — de nem az ő hibájukból. Az egyetlen valóban élő alak *Gregori*, egy züllött politikai korifeus, akit *Szakács Andor* valóban kifogástalanul adott. A többi szereplő *Izsáki Margit*, *Lengyel Vilmos*, *Réthely Ödön*, *Virág*, *Miklóssy Margit* és *Fajk Rózsi* is megtettek minden tőlük telhetőt. g. j.

A színházi iroda hírei:

Szamosy Elza hangversenye. A magyar színházban a jövő hét szerdai estéjén ritka nagy művészi élvezetben lesz része a közönségnek. *Szamosy Elza*, a világszerte méltán ünnepeelt opera-diva fog egyetlen este káprázatosan gazdag műsorával hangversenyezni, *Sámson* és *Delilából*, *Toscából*, *Carmenből* fog részleteket előadni s ezeken kívül *Schubert* dalok, *Richard Strauss*, *Tschaikowszky*, *Tosti* és *Kurucz* művei szerepelnek műsorán. A helyek árai 50 százalékkal magasabbak lesznek. Kivételesen már pénteken reggel kezdik árusítani a szerdai „Szamosi est” jegyeit.

A Lányom. Szorgalmasan folynak a színpadi próbák, az igazgató vezetése mellett *Földes Imre* új hangulatos és bájos darabjából, a „Lányom”-ból, melynek a jövő héten lesz a bemutató előadása, a főszerepekben *Poór Lilivel*, *Izsáki Margittal*, *Miklóssy Margittal*, *Laczkó Arankával*, *Táray Ferencel*, *Lengyel* és *Oláh Ferencel*.

Bűvös vadász. Hónapokig tartó gondos előkészületek után szombaton este lesz a reprize *Wéber* „Bűvös vadász” c. operájának. Kedden este megismétlik a „Bűvös vadász” előadását.

A mozgók műsora:

A vérbaj: A világrém-film. Levaditi professzornak a párisi Pasteur intézet világhírű főnökének és *Gyulai Jenőnek* filmtragédiája, *Janovics Jenő* dr. rendezésével, a magyar színház tagjaival a főszerepekben, utóljára látható *Kolozsvárt* pénteken és szombaton. Ezuttal az *Uránia* játsza. Előadások kezdete 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

A haláltragédia második része. Vádat emelek folytatása, melyben a front szörnyű borzalmait megdöbbentő keretevé fonódnak, *Jean Diaz* nagy emberi tragédiájának, már látható az egyetem mozgóban. *Erdő* tökéletesebbet ma alkotni filmen képtelenség. Az előadások a rendes időben kezdődnek.

Detektivrejtély. A Halálós ellenség: *Kelly* detektív legújabb kalandja. *Harry Piel*, aki a detektívfilm rendezésében ugyanaz, mint *Conan Doyle* a detektivrejének *Scherlock Holmes*ének megteremtője, a legkülönösebb kémdráma színeibe bonyolódik e filmben, mely remek technikával és hangulatos tökéletességgel készült. A filmet csütörtök, pénteken az *Apolló*, vasárnap az *Egyetem* mozgó játsza.

Hanny Weisse film miníg esemény volt a mozgók rajongóinak. Évekig nem lehetett hozzájutni, most egész sorozat érkezett. Az első *Hanny Weisse* filmet *Amikor az élet hív* címen a Világrém játsza előtt csütörtökön egyetlen egy napig premierként bemutatja az *Uránia*. Szombat, vasárnap pedig az *Apolló* műsorának lesz kluja ez a dráma.

A gyermekelőadás *Magnus* lesz látható s az óriásokról *Baróti Erzs* fog mesélni a film előtt. *Magnus* 10-kor kezdődik vasárnap délelőtt az *Egyetem* mozgóban.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JÓZSEF
 Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. tá.
 Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand [volt Ferenc József-ut.] 48.
 Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Ar Uj Kelet előfizetési árat:

Egész évre 380 — L Negyed évre... 100 L
 Fél évre... 200 — L Egy hóra... 40 L
 Egyes szám ára helyben, vidéken és postai úton 1:50 L.
 Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vesz fel a kiadóhivatal.

A kiadóhivatal közleménye: Tisztelettel kérjük helyi és vidéki t. előfizetőinket, hogy a lap késedelmes kézbesítését kiadóhivatalunknál jelentésük be, hogy a gyors és pontos kézbesítés iránt intézkedhessünk.

Holland America Linie

hadjógyirodaja Cuj—Kolozsvár, Mátyás-tér 7
 Indulás Kolozsvárról minden pénteken.
 Utazási időtartam 15 nap. Hajójaratok Délamerikába is. 347—1

lenek az ár-
 talékos levo-
 vizsgálóbizottság
 pntetéspénz és
 szatartott a vá-
 bb az árvisgá-
 nzt és megállá-
 gyált össze az
 ztési felügyelő-
 got, hogy en-
 gy tőzsdetalota
 rozta, hogy ilyen
 nyhoz. Dr. Juliu
 a Emil tanácsos,
 elkereste tegnap
 vezetőit és tu-
 a pénz a vá-
 szabad fordítani,
 re elállt tervétől
 ntencióját tuda-
 rint a másfél-
 ak építeni, ahol
 nemzetiségi és
 et nélkül.

üzleteket.
 yelőség a na-
 t kezd meg az
 k felett. Az el-
 agas árakat le-
 égjegyzést felül-
 kijelentése sze-
 ti azt, mintha

ni a nemzet-
 Kelet” megírta,
 t a budapest—
 akozás céljából
 nek a vonatok
 Tővisen kapcsol-
 z és így Nagy-
 ehett menni
 Értésülésünk
 technikai okok
 akik Tővisen
 csatlakozni, át
 a bukarest—
 aptól kezdve

itelték. Az
 Néhány hó-
 ny könyvmatu-
 ker Bébit ab-
 vavalevőleg sze-
 ást indítottak.
 ol egy izben
 st hirdették ki
 iróság Bäcker
 emérem elleni
 ázra és 100 ko-
 ancsak 8 napi
 z album készi-
 kereskedőt, az
 ázra itelték.

kofavonato-
 asutigazgatóság
 ő összes kofa-
 gszúnt a Nagy-
 Kolozsvár és
 nat is. Ezeknek
 rendkívül ká-
 ták be termé-
 ezek a vona-
 úkra, részben
 ben pedig meg-
 el, amivel a
 a termelőknék

ekre való tekin-
 jegyzéssel tudom
 akinek szüksége
 elő Weisznál, a

gosi ügyvéd lelkes
 Bucuresti Piata

ölgyfából, 100—
 l Désen.

nként elsőrendű
 mes kiszolgálás.

ér 13. Telefon:
 gross, en-detail,
 nyesen felszerelt
 ahol bel és kül-
 bikkék, drogák,
 k stb. legfűno-
 etők be.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szövege 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Nővéremet férjhez adnám jó megjelenésű 42-50 éves izr. kereskedőhöz, jobb posztóban levő kereskedelmi alkalmazotthoz esetleg hivatalnokhoz. Homomány Lei 80.000, három szoba teljes berendezése és gyönyörű kelengye. Leveleket „jó feleség” jellegre a kiadóhivatalba.

In elligens urileányok szórakozás céljából levelezni óhajtanának intelligens zsidó uriemberekkel „Boruch habo” és „Soleim alechem” jellegre, Teke. 846-1

Körfürész 55-60 as és sanérok olcsón megvehető Grünél, Árpád-utca 40.

Iskolai füzetek olcsón beszerezhető Grün Fridánál. Bolyai-utca.

Viadéki nagyobb forgalmu városban levő, modernül felszerelt mozgófénykép színház eladó. Bővebbet Klein Mór Nagyenyed. 325-1

HA finom cukorkát akar, kérjen mindenütt Molissát

Gouvrozás, Plissirozás

minden nagyságban gyorsan és szépen készül

Moskovitz női divat-teremben **Unió-utca 15. sz.**

König Miksa szállító **A R A D.**

Indít gyorsaru gyűjtő-kocsikat minden irányból, minden irányba fellelőség mellett. 1082

HA mindig üde és friss óhajt lenni használja a

Transylvania

által készített kölni vizet.

Főlerakat: Rózsa Drogéria Cluj, Kolozsvár, Piata Unirii 26. szám. (Mátyás kir. tér.)

Weisz és Molnár

Női divat, kötött és rövidáru üzlete

CLUJ, (Kolozsvár)

Calca Regele Ferdinand 7. (v. Wesselényi Miklósa-u.)

Kornis Zsigmond és Márton terménynagykereskedők **ARAD** Boros Béni-tér 21 Telefon-szám: 918

Fenálló rendeletek alapján termények, őrlmények be- vásárlását legelőnyösebben eszközlik

Sürgönyeln: Kornis Zsigmond, Arad

Lampel Adolf bádigos és konyhaberen- dezési cikkek raktára. Cluj, (Kolozsvár) Piata Mihai Viteazu 37. (v. Széchenyi-tér) 1018

CURORKA ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR nagyban és kicsinyben **LUSZTIG és NUSSBACHER** Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 31

Tűzifa házhoz szállítva legjutányosabban beszerezhető **Janovitz fatelepén** Gyulagyár-utca 15. 998 Telefon-szám 127

JAKAB ERŐ ajánlja fűszer-, csemege- és gyarmat-árukat jutányos árban. Naponta friss teavaj kag- nató. Str. N. Jorga (v. Jókai-utca) 5.

Jakab Elek és Társai utóda Cluj, P. Mih. Vt. 30 (v. Széchenyi-tér) Szesz, rum, likör- gyár, borkereskedés és Telefon 318. Árusítás nagyban és kicsinyben

CLUJ 1041 **ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ROLOZSVÁR ÉKSZERÁRUGYÁR** Órák, óraalkatré- szek és Joutniture nagykereskedés Arany, ezüst áruk nagyban gyártása Arany, ezüst, ötvé- nyező és választó Intézet Fogászati arany és forrasztó készen kapható Monogram és Letű véstést elvállalunk **ROTH és GOLDBERGER** CAL. REG. FERDINAND 37

Sikerült külföldön

egy nagyobb tétel kézműárukat jutányos árban beszerezni, melyet szintén jutányos árak mellett árusítunk ki.

Cosmanosi és Goldberger-féle kartonok 23.- leitől feljebb.

80 cm. széles molino	mtr. á	17.-
80 " " la molino	" "	21.50
90 " " la karton	" "	20.-
20 " " serge	" "	27.50
130 " " glott	" "	35.50
140 " " glott	" "	40.-
80 " " jaguard	" "	19.-
80 " " vászon	" "	17.-
70 " " sedalin	" "	15.-
70 " " sefir	" "	17.-
80 " " la oxford	" "	20. 0
90 " " piros kartonok	" "	21.-
la glott kendők	drb	16.50
70 cm széles női szövetek	mtr.	20.-
80 " " chiffon	" "	19.-
80 " " mosó de.ain	" "	20.-

Kaphatók: **BAUMZWEIG TESTVÉREK-NÉL** CLUJ, SZAPPAN-UTCA 1. ALATT

Menyasszonyi kelengye és női ruházati cikkek érkeztek SIPOS JENO céghez Főter 17. szám.

Nagyobb mennyiségű elsőrendű Labastalp 65 leitől és Vixoshör 120 leitől kezdve érkezett

Dávid & Comp borkertárba Cluj, Piata Mihail Vit. (Széchenyi-tér.) 39.

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 23. szállítási vállalat. Gyűjtőkocsi forgalom minden irányban teljes felelőség mellett. 1198 Fuvarelevél felülvizsgálati iroda.

Bognár és Szántó Erdélyi kereskedelmi r. t. **CLUJ, — (KOLOZSVÁR),** Calea Reg. Ferd. No 70. (v. Ferencz József-ut.) Erdély legrégebbi bor sör és szesz nagykereskedése, likör, rum és cognac gyárai. Specialis uradalmi fajborok. כשר של פמה fajborok, szilva és seprű pálinka. 1147

Papirkereskedők figyelmébe! Is olafüzetek, irótol, gombkapocs, tolls ár, radi gummi, ceruzák, ind góppapir, Taffetpapir, mappalevélpapir, crepp-papir és hasonló cikkek nagy választékban érkeztek

ERDÉLYI SIMON rövid-, papir- és nörinbergi áruk nagykereskedésébe **Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria No. 37. (v. Beák Ferenc-utca 37. sz.)**

Bor, sör, szesz, valamint likör és essencia készítésben elsőrangú szak- értő átvenne **bizományi raktárt** bármely városban 50.000 lei óvadék ellenében. — Értésítést „Bizomány” jelige alatt a kiadóhivatalba. 1142

Egy nagyobb mennyiségű „IMPORT” mely minden súlyban legelőnyösebb árban **talpbőr érkezett,** kapható, készlet tart Cal. Reg. Ferd. 33 (Fer. J.-ut) 2

KRISTÁLY Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Bor, sör és szesz, 1185 valamint likör, rum és cognac nagyban és kicsinyben kapható

Wiegner Samu bornyagykereskedőnél Desén Levélbeni megrendelések pontosan eszközöltetnek

Tojás festék mindeu színben, versenyen aluli áron beszerezhető **LUXOR** vegyészeti gyárban Ko ozsvár — (Óvár) Kendi-utca 1. szám

Felkészült a kőrisből érkezett I. minőségű porcellán-áru, cseh táblaüveg és mindennemű üvegaruk nagyban eladása. Vagon tételnél nagy engedmény **FISCHER üvegüzlet** Cluj, Piata Unirii 13. Telefon 1092

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL kézműáru nagykereskedése 516 Cluj, Piata Vit. Mihail (v. Széchenyi-tér) 34 Dick-ház.

SOLE SIMON és FIA ELSŐ ERDÉLYRÉSZI RUGGYANTÁR- LYEKGÖZGYSÁRA ÉS VESŐMŰINTÉZETE 815 I **CLUJ, KOLOZSVÁR, STR. N. JORGA (VOLT JÓKAI-UTCA) 2. TELEFON 582**

Mirsch és Czodik borkereskedő 1195 Szép-utca 2.

Szimbolizáljuk az élet minden megnyilvánulásában zsidó mivoltunkat! **Diszitsük** szobáinkat palesztinai fényképekkel és zsidó zsánerképekkel; viseljünk cion jelvényeket! Jelvény osztályunkban kaphatók: **Nagy palesztinai képek:** Hegyiut Judaában — Ára L. 100.- Petach Tikwah kolonia — 100.- Zsidó szántóvető — 100.- Sónér — 100.- Szónabekakarás a koloniában — 100.- Lilien: Cilla — 100.- Nagy Herzl kép (rajnai hidnál) — 100.- „ — (álló) — 100.- A Jesiwach — 40.- Zsidó temető — 50.- Lilien: Remény — 25.-

Kis palesztinai képek: A héber gymnasium — 20.- Ben Schemen: Gazdasági épület — 20.- Kinereth: A mosásnál — 20.- Utban a munkához — 20.- Petach Tikwah: A vásár — 20.- „ — A munkás kaszinó — 20.- Meron: Talud-iskola — 20.- Rischon le Zion: A borpincék előtt — 20.- Jessod Hamalah: Főut — 20.-

Jelvények, képeslapok stb. Héber naptár 5881. évre — 25.- Zsidó tárgyú színes képeslapok — 2.50 Palesztinai eredeti fénykép felvételek — 8.- Herzl helyegfűzet — 8.- „ brosstü (nyakkendő) arany színű — 10.- „ — ezüst — 8.- Nagy női cion brosstü — 85.- Herzl-cion brosstü — 25.- Zászlós cion jelvény — 15.- Cillag cion jelvény — 15.-

Zs. N. Sz. Jelvényosztálya: Cluj, Szentlélek-u. 1/a. **Lilien-képek!** Biztosan az olajfák alatt. Bokharai zsidó. Törökországból. Arab sátrak. Lembergben. Spanyol képek. Palma Jerusalamjába. Ára darabonként L. 25.- Kaphatók: **A Zs. N. Sz. Jelvényosztályában** Cluj, Szentlélek-utca 1/a. 1122

Kedvező árakért keressék a szöveg alatt T.-T. nyomása Cluj (Kolozsvár).